

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

SONJA WESTERLUND

Tulolähdejaon poistamisen aiheuttamat muutokset yhteisöissä

LIIKETALOUDEN KOULUTUSOHJELMA
2020

Tekijä Westerlund, Sonja	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Toukokuu 2020
	Sivumäärä 64 + 2	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Tulolähdejaon poistamisen aiheuttamat muutokset yhteisöissä		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tradenomi		
<p>Tämä opinnäytetyö syntyi tarpeesta selvittää tulolähdejaon poistumisen vaikutukset yrityksen verotuksellisesta näkökulmasta katsoen. Työ tehtiin taloushallinnon ammattilaisen tarpeesta ymmärtää lakimuutoksen aiheuttamat käytännön muutokset sekä halusta pystyä palvelemaan asiakkaitaan paremmin. Ammatillisesta näkökulmasta katsottuna olennaista aiheen valinnassa oli lisäksi yrittäjän oikeus saada kokonaisvaltaista palvelua tilitoimistoltaan koskien verotusta ja liiketoiminnan suunnittelua, tietoa siitä, mihin omaisuuslajiin mikin omaisuus kuuluu, sekä neuvontaa koskien eri omaisuuslajien ostoa tai myyntiä ja ajankohtaa, jolloin se kannattaa tehdä.</p> <p>Vero-oikeuden, kuten kaikkien muidenkin oikeudenalojen tutkimustyö pohjautuu kirjoitettuun lakiin, ja tämänkin työn kohdalla näin toimittiin. Koska kyseessä oli myös tuore lakimuutos, ei ongelmanratkaisuun ollut käytettävissä ajantasaista oikeuskäytäntöä. Oikeuskirjallisuutta ja artikkeleja asiasta oli onneksi saatavilla. Ehkä suurin vaikutus kirjoitustyöhön oli kuitenkin professori Jaakko Ossan henkilökohtaisella haastattelulla. Oli suuri kunnia päästä hyödyntämään lakimuutosta valmistelleen työryhmän arvostettua jäsentä ja hänen asiantuntemustaan.</p> <p>Ansiotyössäni talousasiantuntijana pystyin hyödyntämään myös kahta asiakasyritystäni, joiden osalta tämä kyseinen lakimuutos oli ajankohtainen. Molemmissa yrityksissä pystytään lakimuutoksen myötä hyödyntämään vanhoja tappioita aikaisempaa laajemmin.</p> <p>Lakimuutos itsessään ei tarjonnut yksiselitteistä ratkaisua siihen, mihin tulolähteeseen hyödyke kuuluu. Ongelma siirtyi elinkeinotulolähteen sisälle, jolloin tarkasteltavana on hyödykkeen omaisuuslaji tulolajin sijasta.</p>		
Asiasanat Elinkeino toiminta, tulolähde, yritysverotus		

Author Westerlund, Sonja	Type of Publication Thesis, AMK	Date May 2020
	Number of pages 64 + 2	Language of publication: Finnish
Title of publication The effects of income source abolition in companies		
Degree programme Bachelor's degree in Business Administration		
<p>This thesis arose from the need to clarify the effects of the abolition of the division of income sources from the company's tax point of view. The work was done at the need of an accountant to understand the practical changes caused by the change in the law, and the desire to be able to serve customers better. From a professional point of view, the entrepreneur's right to receive a comprehensive service from his accounting firm regarding taxation and business planning, information about allocation to the right asset class, as well as advice on buying or selling different asset types and the timing of the same was also essential.</p> <p>Research on tax law, like all other areas of law, is based on written law, and this was the case for this work as well. As the case was of a recent change in the law, no up-to-date case law was available to resolve the problem. Fortunately, legal literature and articles on the subject were available. However, probably the biggest influence on the writing of this paper, was the personal interview with professor Jaakko Ossa; it was a great honour to benefit from the expertise of the esteemed member of the working group who prepared the amendment (of the new law).</p> <p>In my employment as a financial expert, I was also able to take advantage of two of my client companies. With the change in the law, both companies will be able to utilize old losses more extensively than before.</p> <p>The change in the law itself did not provide an unambiguous solution to which source of income the commodity belongs to. The problem moved within the source of business income; in which case the type of asset is considered instead of the type of income.</p>		
<p><u>Key words</u> Business activities, source of income, company taxation</p>		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	9
2.1 Aallon Group Oyj	9
2.2 Aallon Turku Oy	9
3 OPINNÄYTETYÖONGELMA JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	10
3.1 Opinnäytetyöongelma	10
3.2 Aiheen rajaus ja käsitteet.....	10
3.3 Teoreettinen viitekehys	11
3.4 Käytettävät menetelmät.....	12
3.4.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	12
3.4.2 Case- eli tapaustutkimus	12
3.4.3 Oikeusdogmaattinen tutkimustapa.....	13
3.4.4 Haastattelu.....	13
4 MIKÄ ON TULOLÄHDEJAKO?	14
4.1 Tilanne ennen lakimuutosta.....	14
4.1.1 Mikä on ollut tulolähdejaon merkitys?	14
4.1.2 Miten tulolähdejako toteutettiin?	15
4.2 Hallituksen esitys	16
4.2.1 Tavoitteet ja ehdotukset	17
4.2.2 Hallituksen esityksen toteuttamisvaihtoehdot sekä keskeiset ehdotukset.....	17
4.2.3 Taloudelliset vaikutukset	19
4.2.4 Muut vaikutukset	20
5 ERÄIDEN YHTEISÖJEN TULOLÄHDEJAON POISTAMINEN.....	21
5.1 Tulolähteet.....	21
5.2 Elinkeinoverolain soveltamisala.....	22
5.2.1 Mitä on elinkeinotoiminta?	22
5.2.2 EVL:n soveltaminen yhteisömuodon perusteella	23
5.2.3 Tulolähdejaon poistamisen ulkopuolelle jäävät yhteisöt	25
5.3 Muun omaisuuden verotus	27
5.3.1 Muun omaisuuden omaisuuslaji	28
5.3.2 Muun omaisuuden tulot	30
5.3.3 Tulon hankkimiseen liittyvät menot ja menetykset	30
5.3.4 Tulonhankkimiskäytössä olevan omaisuuden hankintameno.....	31

5.3.5 Muut kuin tulon hankkimiseen liittyvät menot ja menetykset.....	34
5.3.6 Muussa kuin tulonhankkimiskäytössä olevan omaisuuden hankintameno	37
5.3.7 Arvostaminen nettovarallisuutta laskettaessa	38
5.4 Tappioiden vähentäminen	39
5.4.1 Tulolähteen tappiot	39
5.4.2 TVL-luovutustappiot ja siirtymäsäännökset	43
5.5 Lakimuutoksiin liittyviä tulkinnanvaraisuuksia	47
5.5.1 Peitelty osingonjako.....	48
5.5.2 Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusten verokohtelu.....	49
5.5.3 Kiinteistöomistukset	51
5.6 Muut lakimuutokset.....	52
5.6.1 Käyttämättömät ulkomaisen veron hyvitykset.....	52
5.6.2 Konserniavustuslain soveltamisalan muutos	53
5.6.3 Asuintalovarauslain soveltamisalan muutos	53
5.7 Säännösten voimaantulo ja soveltaminen.....	53
6 CASE- YRITYKSET	54
6.1 Case- yritys A.....	54
6.1.1 Lähtötilanne	55
6.1.2 Verotus 2020.....	56
6.1.3 Taloudelliset vaikutukset	56
6.2 Case- yritys B	57
6.2.1 Lähtötilanne	57
6.2.2 Verotus 2020.....	58
6.2.3 Taloudelliset vaikutukset	59
7 POHDINTOJA.....	60
7.1 Ketä tulolähdejaon poistuminen koskettaa?	60
7.2 Muutos Case- yritysten näkökulmasta	61
7.3 Miten varaudutaan seuraavaan tilinpäätökseen?	62
7.4 Mitä virheen mahdollisuuksia muutos tuo, ja miten ne voi välttää?	62
8 LOPUKSI.....	63

LÄHTEET

1 JOHDANTO

Verovuoden 2020 alkuun asti on oltu tilanteessa, jossa yhteisö on voinut olla velvollinen maksamaan veroja tulolähteen tuloksesta samaan aikaan, kun sen toinen tulolähde on saattanut tuottaa tappiota. Tappiot on saanut vähentää ainoastaan saman tulolähteen tuloksesta kymmenen vuoden kuluessa.

Tulolähdejaon poistuminen on ajankohtainen ilmiö. Muutokset elinkeino- ja tuloverolaeissa sekä eräissä muissa laeissa astuivat voimaan 1.1.2020. Taloushallinnon ammatilaisen näkökulmasta kyseessä on iso muutos parempaan suuntaan. Tulolähdejaon poistuminen keventää useiden asiakasyritysten, ei pelkästään veroilmoitusten, vaan myös juoksevan kirjanpidon laatimista. Toisaalta muutos ei ole yksiselitteinen eikä edes kovin yksinkertainen, varsinkaan, jos asiakkaana on yhteisöjä, jotka eivät yhteisömuotonsa perusteella kuulu tulolähdejaon poistumisen piiriin. Tällöin on arvioitava, harjoittavatko ne elinkeinotoimintaa niin kuin se elinkeinoverolaeissa ymmärretään.

Myös siirtymäsäännös luovutustappioiden vähentämisen osalta saattaa aiheuttaa päänvaivaa. Lakimuutos ei välttämättä tuokaan sellaisia mahdollisuuksia, mitä jo lain käsittelyvaiheessa ehdittiin riemastuneena odottaa. Tulolähdejaottelun siirryttyä menneisyyteen, tullaan tilanteeseen, jossa joudutaan puntaroimaan, mihin omaisuuslajiin minkin omaisuus kuuluu, ja onko se pääasiallisesti tulonhankkimiskäytössä vai ei.

Kaiken kaikkiaan kyse on kuitenkin tarpeellisesta ja toivotusta muutoksesta, olkoonkin, ettei lain valmistelutyöryhmässä tehtyjen laskelmien perusteella sen aiheuttamat verotulomuutokset valtiolle tule olemaan kovin merkittäviä. Ne yhteisöt ja yrittäjät, pieni- ja mikrokokoiset, joita suurin osa suomalaisista osakeyhtiöistä edustaa, kokevat muutoksen varmasti positiivisena asiana ja merkinä valtiovallalta siitä, että hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa halutaan vähentää.

Tämä on oikeustradenomin opinnäytetyö yritys juridiikan aihealueesta. Opinnäytetyön aihe syntyi tarpeesta ymmärtää paremmin verotuksellisia аспекteja eri yhteisöissä sekä halusta kehittyä vero-oikeuden saralla paremmaksi asiakaspalvelijaksi ja asiantuntijaksi. Tutkimuksella pyritään selvittämään ajankohtaista, vero-oikeudellista kokonaisuutta, joka koskee laajaa ammattikuntaa ja vielä laajempaa asiakaskuntaa. Työn toimeksiantaja on perinteikäs turkulainen tilitoimisto, joka liittyi osaksi maanlaajuista konsernia lähimenneisyydessä, ja omaa pitkät perinteet veroneuvonnassa.

Oikeustieteellistä tutkimusta on mahdotonta määritellä täysin tyhjentävästi ja yksiselitteisesti, vaan kyseisiin tutkimuksiin sovelletaan tieteellisen tutkimuksen yleisiä kriteereitä. Keskeinen sisältö ja tehtävä oikeustieteellisessä tutkimuksessa on selvittää lukijalle käytössä oleva ajantasainen oikeusjärjestys ja lainsäädäntö, ja tulkita sitä. (Miettinen 2016, 79.)

Valittava lähdemateriaali pohjautuu pääasiallisesti tutkittavan aiheen sekä kyseessä olevan oikeudenalan mukaan. Aineiston perustan muodostavat säädökset eli kirjoitettu laki, mutta sen lisäksi tärkeää lähdemateriaalia ovat hallituksen esitykset sekä niihin liittyvä asiakirja-aineisto, jotka ovat kaikilta osin jokaisen tutkijan saatavilla. Edellä mainittujen lisäksi oikeustieteellisessä tutkimuksessa oikeudellisten ongelmien kuvaamisessa ja ratkaisuissa tarvitaan myös tulkintoja oikeuskäytännöstä. Toteutunutta oikeuskäytäntöä edustavat lähdemateriaaleissa tuomioistuimien julkaisemat oikeustapakukset, kuten esimerkiksi korkeimman oikeuden, korkeimman hallinto-oikeuden, hovioikeuksien ja hallinto-oikeuksien ratkaisut. Oikeusistuimien luetteloon voidaan myös lisätä markkinaoikeus, työtuomioistuin ja vakuutus-oikeus. Euroopan unionin tuomioistuin, unionin yleinen tuomioistuin ja virkamiestuomioistuin sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuin. (Miettinen 2016, 79.)

Vero-oikeutta käsittelevässä ongelmassa on myös mahdollista hakea maksullista ennakkoratkaisua joko Verohallinnolta, tai mikäli kyseessä on periaatteellisesti merkitävä tai verotuskäytännön yhtenäisyyttä edistävä kysymys, Keskusverolautakunnalta. Keskusverolautakunta ei kuitenkaan voi antaa päätöstä sellaisessa asiassa, josta Verohallinto on jo antanut ennakkoratkaisun, joka on ollut esillä jo toimitetussa verotuksessa, tai joka on parhaillaan käsiteltävänä Verohallinnossa. (Verohallinto 2017.)

Tässä tutkimuksessa ovat pääasiallisina lähteinä olleet tulovero- ja elinkeinoverolain lisäksi hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta, sekä verohallinnon syventävä vero-ohje, eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistaminen. Lisäksi lähteinä on käytetty oikeustieteellistä kirjallisuutta, professori Jaakko Ossan henkilöhaastattelua sekä aiheeseen liittyviä lehtiartikkeleja. Käytössä ovat myös olleet case-yritysten tilinpäätös- ja verotiedot. Oikeuskäytäntöä on peilattu korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä 2007:54, 2009:50, 2010:50, 2019:61 sekä 2020:23 kautta.

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

2.1 Aallon Group Oyj

Työn toimeksiantajana toimii työnantajani, Aallon Turku Oy. Aallon Turku on osa Aallon Groupia, joka on kasvava, valtakunnallinen taloushallinnon toimija. Aallon Group toimii 11 eri paikkakunnalla, työllistää noin 240 henkilöä, ja asiakkaita Aallon Groupilla on noin 2 700. Tällä hetkellä konsernin liikevaihto on yli 15 miljoonaa euroa, ja kasvu on määrätietoista. Aallon Group listautui keväällä 2019 Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämälle Nasdaq First North Finland -markkinapaikalle. (Aallon Groupin www-sivut 2019.)

2.2 Aallon Turku Oy

Itse työskentelen yhdessä Aallon Groupin tytäryhtiöistä, Aallon Turku Oy:ssä, joka aikaisemmin oli nimeltään Tilitoimisto Reijo Lehtimäki Oy. Lehtimäki on Taloushallintoliiton auktorisoima, perinteikäs turkulainen tilitoimisto, jonka toiminta alkoi jo 1970-luvun loppupuolella. Turun yksikössä on pitkät perinteet yritys juridiikkaan ja verotukseen liittyvien asiantuntijapalveluiden tuottamisessa perinteisten taloushallinnon palveluiden, kuten kirjanpidon ja palkanlaskennan, sekä myös tilintarkastusten ohella. Aallon Turku Oy:llä on laaja asiantuntijaverkosto, jota on voitu hyödyntää mahdollisimman laadukkaan palvelun tason tuottamiseksi ja ylläpitämiseksi. (Aallon Turku Oy:n www-sivut 2019.)

Koko Aallon Groupin visiona on olla alansa suositelluin kumppani sekä työnantaja (Aallon Groupin www-sivut 2020) Tätä tavoitetta mielestäni tukee mahdollisimman syvä perehtyneisyys muun ohella myös verotuksellisiin yksityiskohtiin, joilla useimmiten on ainakin jonkin asteinen merkitys asiakkaan liiketoiminnan kannalta. Toimenkuvani Aallon Turku Oy:ssä on toimia talousasiantuntijana, asiakasyrityksiä minulla on noin 40, joista suurin osa on osakeyhtiöitä. Osaa asiakkaistani kyseinen tulolähdejako koskettaa käytännön tasolla merkittävästi. Turun yksikössä työskentelee noin 30 henkilöä yli 700 asiakasyrityksen parissa, joten uskon ja toivon tämän tutkimuksen hyödyttävän kohtalaisen laajaa asiakaskuntaa.

3 OPINNÄYTETYÖONGELMA JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Opinnäytetyöongelmalla tarkoitetaan sitä ongelmaa, johon tällä tutkimuksella pyritään saamaan vastaus. Ongelma puretaan opinnäytetyössä osiin. Sisältö pyritään kertomaan lukijalle niin, että se avautuu myös sellaisille henkilöille, joilla ei ole juridiikan, verotuksen eikä taloushallinnon osaamista eikä kokemusta.

3.1 Opinnäytetyöongelma

Ongelma, johon tässä työssä haetaan vastausta, on 1.1.2020 voimaan tulleiden lakimuutosten pohjalta tehdyn tulolähdejaon poistamisen aiheuttamat vaikutukset ja muutokset eräiden yhteisöjen verotuksessa. Ongelmanratkaisua tukevinä lisäkysymyksinä ovat

- mikä muuttuu ja mikä ei verrattuna aikaisempaan lainsäädäntöön?
- mitä mahdollisuuksia ja rajoituksia etenkin luovutustappioiden vähentämiseksi on olemassa?
- miten varaudutaan seuraavaan tilinpäätökseen?
- mitä virheen mahdollisuuksia muutos tuo mukanaan, ja miten ne voi välttää?

Lakimuutosten yhteydessä elinkeinoverolakiin syntyi uusi omaisuuslaji, niin sanottu 'muu omaisuus'. Etenkin muun omaisuuden luovutustappioiden osalta asiassa on tulokinnanvaraisuutta, ja tarkoitus on tämän työn avulla selvittää, miten siirtymäaikana tappioiden vähentäminen realistisesti tapahtuu. Verotuksen näkökulmasta asia saattaa näyttäytyä hieman eri valossa kuin kirjanpidon näkökulmasta. Tarkoitus on kuitenkin pystyä palvelemaan tilitoimistoympäristössä asiakkaita niin, että veroseuraamuksilta pystytään välttymään, tai ainakaan ne eivät tule yllätyksenä.

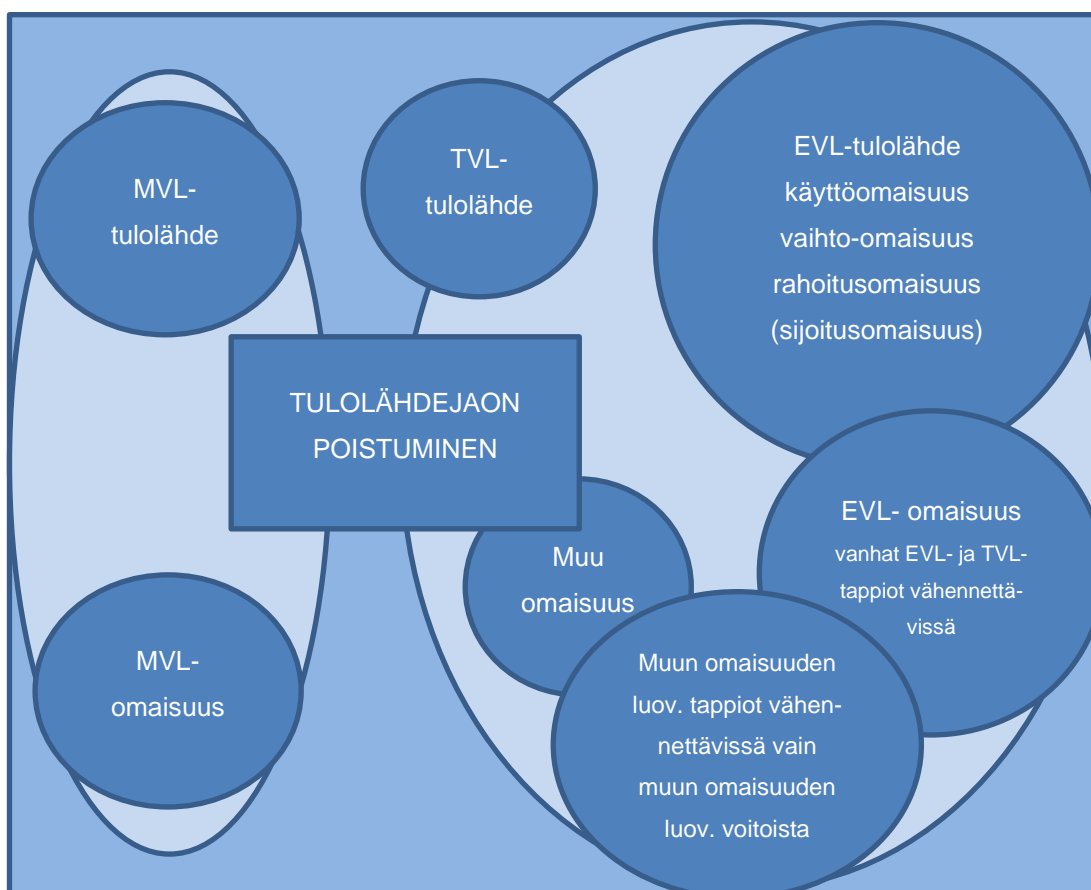
3.2 Aiheen rajaus ja käsitteet

Tässä opinnäytetyössä keskitytään käsittelemään tulolähdejaon poistumisen vaikutusta elinkeino- ja tuloverolaeissa. Muutoksella on vaikutuksia myös konserniavustuksessa verotuksessa annettuun lakiin, varojen arvostamisesta verotuksessa annettuun lakiin, kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettuun lakiin, sekä

asuintalovarauksesta verotuksessa annettuun lakiin, mutta näiden lakien osalta asiaa sivutaan ainoastaan lyhyesti pääpainon ollessa yhteisöjen elinkeinotoiminnan käsitteilyssä. Teoriaosassa on otettu myös kantaa muutoksen mukanaan tuomiin tulkinnanvaraisuuksiin.

3.3 Teoreettinen viitekehys

Tämän tutkimuksen teoreettista viitekehystä kuvataan oheisessa kuviossa: Tutkimuksen keskiössä on nimenomaisesti tulolähdejaon poistuminen, ja miten tilanne on muuttunut tämän myötä. Huomionarvoisena seikkana maatalouden harjoittaminen, jota verotetaan jatkossakin maatilatalouden tuloverolain 543/1967 mukaan. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

3.4 Käytettävät menetelmät

3.4.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Työssä on käytetty laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään selittämään ymmärrettävästi jokin kohde tai ilmiö, sekä kerto-
maan lukijalle, miten ilmiötä tulkitaan tai miten sitä käytännössä sovelletaan (Anttila 2006, 275). Laadullisen tutkimuksen tavoitteena oli kohteen kuvaus, ja tässä työssä käytettiin niin sanottua case- eli tapaustutkimusta; kohdeyhteisöt ovat asiakkaitani, mutta koska minua sitoo vaitiolovelvollisuus, kohdeyhteisöjä on käsitelty anonyymisti.

3.4.2 Case- eli tapaustutkimus

Tapaustutkimuksessa on kyse empiirisestä tutkimuksesta, jossa pureudutaan johonkin tiettyyn, rajattuun kohteeseen tarkasti ja kokonaisvaltaisesti (Anttila 2006, 286). Tätä silmällä pitäen valitsin kaksi asiakasyritystäni tutkimuksen kohteiksi, ja pyrin selvittämään, miten käsillä olevat verolakien muutokset vaikuttavat näiden yritysten verotettavan tulon muodostumiseen, sekä miten aikaisemmin muodostuneet, mahdolliset tappiot käsitellään tulevien voittojen suhteen. Käytettävissäni olivat kohdeyhteisöjen kirjanpito- verotus- ja tilinpäätösaineistot, joita hyödynnän kumpaakin tapausta tutkiessani.

Mielestäni case- tutkimus soveltuu valitsemaani aihealueeseen hyvin, koska se kohdistuu ajankohtaiseen asiaan ja mahdollistaa vuorovaikutuksen tutkijan ja tutkittavien välillä (Anttila 2006, 287). Ajantasaisuus olikin tämän työn punainen lanka, jotta sillä pystyttiin myös hyödyttämään työn tilaajaa.

Case- tutkimuksella pyritään tuottamaan ymmärrettävää tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ilman, että kuitenkaan yleistetään; siksi halusin itsekkin peilata veromuutosta kahden eri yhteisön näkökulmasta. Teoreettinen viitekehys tässä tutkimuksessa on sellainen, ettei siinä juuri ole tulkinnan varaa; kyseessä on juridinen tutkimus, joka pohjautuu kirjoitettuun lakiin.

3.4.3 Oikeusdogmaattinen tutkimustapa

Juridisen tutkimustyön taustalla on lähes aina oikeusdogmaattinen tutkimustapa; tarkoituksena on tuoda ilmi, miten kulloisenkin lainsäädännön mukaisesti lakeja tulkitaan, ja miten kohdeilmiön kanssa tulisi toimia. Tutkimustapa on teoreettinen, eli se pyrkii muodostamaan jo olemassa olevien teorioiden pohjalta kohteesta hahmotelman, jolla ilmiötä voidaan selittää. (Jyväskylän yliopisto Koppa 2015.)

3.4.4 Haastattelu

Kohdeilmiön tutkimusta täydennettiin useita vero-oikeuden oppaita kirjoittaneen, professori Jaakko Ossan asiantuntijahaastattelulla. Haastattelu toteutettiin jo työn alkuvaiheessa, jolloin keskustelu aiheesta tapahtui kuitenkin melko yleisellä tasolla yksityiskohtaisemman tutkiskelun sijaan. Asiantuntijan tarjoaman laaja-alaisen tiedon sekä ilmiöön liittyvät tulevaisuudennäkymät koetaan usein olennaisen tärkeänä tietona tutkimuksen kannalta (Anttila 2006, 199) ja näin koin sen itsekin.

Asiantuntijuuden määritelmänä ei voida pitää jotakin henkilöllä olevaa pysyvää ominaisuutta tai kykyä, vaan henkilön toiminta sekä vuorovaikutus sekä status ammatin puolesta määrittää asiantuntijuuden. Tutkimuksen kannalta asiantuntija-asemassa saattaa olla myös henkilö, joka on jollain tavalla osallistunut prosessiin niin kuin tässä kyseisessä tutkimuksessa on asian laita. (Hyvärinen, Nikander, Ruusuvoori & Aho. 2017.)

Turun yliopiston finanssioikeuden professori Jaakko Ossa on ollut mukana antamassa lausuntoa lain valmisteluvaiheessa sekä valmistelutyön pohjalta syntyneen muistion osalta vuonna 2017 että jatkovalmistelujen jälkeen syntyneen esitysluonnoksen osalta myöhemmin. (HE 257/2018 vp, 32.)

4 MIKÄ ON TULOLÄHDEJAKO?

4.1 Tilanne ennen lakimuutosta

Yhteisöjen verotuksessa tulo on jaettu 31.12.2019 asti elinkeinotoiminnan, muun toiminnan sekä maatalouden tulolähteisiin, ja näihin kuhunkin on sovellettu omaa verolakiaan. Tilanteessa, jossa yhteisöllä on ollut tuloja useammista tulolähteistä, ei toisesta tulolähteestä muodostunutta tappiota ole voinut vähentää toisen tulolähteen tuottamasta voitosta. Näin ollen yritys on saattanut joutua maksamaan veroa muun toiminnan voitosta samalla, kun toinen tulolähde on ollut tappiollinen. Elinkeinotulolähde on muodostunut käyttö-, vaihto-, ja rahoitusomaisuudesta, sekä sijoitusomaisuudesta, jota voi olla ainoastaan raha-, eläke- ja vakuutuslaitoksilla.

4.1.1 Mikä on ollut tulolähdejaon merkitys?

Idea eri tulolähteiden pitämisessä erillään on perustunut siihen, että varat, velat, tulot ja kulut on voitu kohdistaa oikeisiin tulolähteisiin; tällä on haluttu turvata erityisesti kuntien, mutta myös muiden veronsaajien oikeutta verotuloihin. Nykyvalossa verosubjektiajattelu on kuitenkin menettänyt jo merkityksensä, koska osakeyhtiöt ja yksityishenkilöt ovat olleet veronmaksajina samassa asemassa. Tulolähdejaon perusteena on katsottu olleen tarve pitää erityyppiset toiminnot erillään verotuksen näkökulmasta, ja olennaisena on pidetty kunkin toiminnan taloudellista luonnetta. (Ossa 2017, 27.)

Tulojen kohdistaminen kulloinkin oikeaan tulolähteeseen on tarkoittanut osakeyhtiön näkökulmasta arviointia siitä, onko kyseessä elinkeinotoimintaa *pääsääntöisesti ja yksinomaisesti* edistävästä toiminnasta, vai jostakin muusta toiminnasta (EVL 24.6.1968/360 53 §). Yleinen tilanne, joka todennäköisesti koskettaa valtaosaa suomalaisista mikro- ja pienyrityskokoisista osakeyhtiöistä, on tulojen saanti perinteisen elinkeinotoiminnan lisäksi esimerkiksi osinkotuloista, kun osakekauppa ei kuitenkaan ole katsottavissa elinkeinotoiminnaksi, sekä vuokratuloiksi, kun yhtiön omistamaa kiinteistöä vuokrataan ulkopuoliselle. Vastaavasti menot on kirjattu sen tulolähteen menoiksi, minkä tulolähteen tuloja ne kerryttävät. Näin ollen esimerkiksi yrityksen

omistaman vuokra-asunnon ylläpitokulut on kohdistettu vuokratuloihin sen henkilökohtaisessa tulolähteessä. (Ossa 2017, 27.)

4.1.2 Miten tulolähdejakoja toteutettiin?

Käytännössä ne tulot, joita ei ole voitu kohdistaa elinkeino- tai maatalouden tulolähteeseen, on kasattu henkilökohtaiseen tulolähteeseen. Tarkoituksenmukaista on kuitenkin ollut tarkastella tulolähdejakoja ja verotusta verovelvolliskohtaisesti; yksiselitteistä käytäntöä ei ole voinut olla, koska riippuu pitkälti osakeyhtiön harjoittaman elinkeinotoiminnan luonteesta, mihin omaisuuslajiin minkin tulon katsotaan kohdistuvan. Kutenkaan pelkästään verovelvolliskohtainen tarkastelumalli ei sovellu tulolähdejaoteluun silloin, kun kyseessä on ollut harjoitetun toiminnan kytkeytyminen laajempaan intressipiiriin tai elinkeinotoiminnan laajenemiseen, esimerkiksi silloin kun rakennusalan ammattilainen myy systemaattisesti omassa käytössään olleita, itse rakentamiaan omakotitaloja henkilökohtaisen tulolähteen alla. Myös luonnollisen henkilön kytkös elinkeinotoimintaan tilanteessa, jossa hän myy yksityisomaisuuttaan, saattaa aiheuttaa niin sanotun *saastumisvaikutuksen*. Lähinnä tämä tulee kyseeseen silloin, kun kyseinen omaisuus on tyypillistä myös elinkeinotoiminnalle, johon henkilö kytkeytyy. Korkein hallinto-oikeus on pohtinut asiaa ratkaisussaan 2009:50. (Ossa 2017, 28.)

A oli ostanut yhdessä kahden muun henkilön kanssa samansuuruisin osuuksin kiinteistöosakeyhtiö osakekannan 737 000 euron kauppahinnalla. Myyjänä oli suuri suomalainen yritys. Yhtiön omistamassa asuintalossa oli 24 huoneistoa. Kaupan jälkeen kiinteistöosakeyhtiö muutettiin huoneistojen edelleen myynnin mahdollistamiseksi asunto-osakeyhtiöksi. Huoneistosta kolmea remontoitiin yhteensä 9 123 eurolla. Yhteisomistajat myivät sitten verovuoden aikana 12 huoneistoa ulkopuolisille. Myynneistä syntyi voittoa yhteensä kolmelle osakkaalle 50 089 euroa. Vuoden 2003 lopussa yhteisomistuksessa oli vielä kuusi huoneistoa ja kunkin henkilökohtaisessa omistuksessa kaksi huoneistoa. A oli ammatiltaan kiinteistönvälittäjä ja myös muut ostajat olivat toimineet kiinteistönvälitysalalla.

Asiassa tuli ratkaistavaksi, oliko osakkeiden luovutuksesta saatua tuloa pidettävä A:n elinkeinotulona vai pääomatulona verotettavana luovutusvoitonona. Korkein hallinto-oikeus totesi, että kummassakaan tapauksessa ei seuraa verovapautta, vaan ratkaisulla on

vaikutusta vain verotuksen tasoon, mihin vaikuttavat verovelvollisen yksilölliset olosuhteet. A ei ollut itse pitänyt toimintaansa elinkeinotoimintana, eikä ollut pitänyt siitä kirjanpitoa. Toiminta oli käsittänyt pelkästään julkisesti myytävänä olleen kerrostalon ostamisen yhdessä kahden muun henkilön kanssa. Kohteessa oli suoritettu vain vähäisiä vuosikorjauksen luonteisia korjauksia ja kiinteistön yhtiömuotoa oli muutettu kohteen edelleen myyntiä varten. Toimintaan ei ollut liittynyt elinkeinotoiminnalle luonteenomaista jatkuvuutta, eikä sitä kirjanpitolakia sovellettaessa olisi pidetty vastoin verovelvollisen omaa käsitystä liike- tai ammattitoimintana. Toiminnassa oli kysymys sijoituksesta kiinteistöön tuoton saamiseksi luovutusvoiton ja vuokratulon muodossa. Tällaista sijoittamista ei ollut perusteltua pitää elinkeinotoimintana vastoin verovelvollisen omaa käsitystä, eikä asiaan voinut vaikuttaa verojärjestelmän nykyinen rakenne huomioon ottaen sekään seikka, että A oli toiminut omistamansa osakeyhtiön puitteissa kiinteistönvälittäjänä. Tämän vuoksi korkein hallinto-oikeus katsoi, että A:n saama voitto oli verotettava tuloverolain luovutusvoiton verottamista koskevien säännösten mukaan. Verovuosi 2003. (KHO 2009:50)

Kyseisessä ratkaisussa on annettu painoarvoa verovelvollisen omalle käsitykselle toimintansa luonteesta. Päätöksen myötä on voitu myös arvioida saastumiskäsitteen vanhentuneen, koska se on ajalta, jolloin tuloverolain mukaiset luovutukset saattoivat tietynpituisen omistusajanjakson jälkeen olla täysin verovapaita. (Ossa 2017, 29.)

4.2 Hallituksen esitys

Pääministeri Juha Sipilän hallituksessa oli hallitusohjelman tavoitteena muuttaa tappioiden vähentämisoikeutta osakeyhtiöiden osalta mahdollistamalla tulolähteen tappioiden vähentäminen muiden tulolähteiden tulosta. Vuonna 2016 budjettineuvotteluissa päätettiin, että saman vuoden syksyllä ryhdyttäisiin lainvalmisteluhankkeeseen tulolähdejaon poistamiseksi osakeyhtiöiltä tulo- ja elinkeinoverolakien osilta. Ajallisena tavoitteena uusien säädösten voimaantulemisella oli vuosi 2018. Lainvalmisteluhankkeen valmistelusta vastasi valtionvarainministeriö, ja sitä avustamaan oli määrätty arvovaltainen asiantuntijaryhmä. Valmistelu sisälsi useampia lausuntokierroksia, joissa lausuntonsa antoivat useat viranomaiset, järjestöt, sekä ansioituneet oikeustieteen professorit. (HE 257/2018 vp, 32.)

Lausuntonsa antaneet tahot pitivät tulolähdejaon poistamista yhteisöiltä tarpeellisena, vaikka esitysluonnoksen perusteella ei nähty sen ratkaisevan tulokinnanvaraisuutta kaikilta osin. Lausunnoissa todettiin esimerkiksi, että muun omaisuuden luovutustappiot tulisi voida vähentää kaikista elinkeinotulolähteen tuloista. Näin ei kuitenkaan käynyt. Esitysluonnosta muutettiin lausuntojen pohjalta koskien muuhun omaisuuteen kuuluvien kiinteistöosakkeiden luovutuksessa syntyviä tappioita. Myöskään elinkeinotoiminnan käsitettä ei muutettu. (HE 257/20108 vp, 33.)

4.2.1 Tavoitteet ja ehdotukset

Hallituksen esityksen tavoitteena oli saavuttaa tilanne, jossa yhteisöjen kaikkeen toimintaan sovellettaisiin elinkeinoverolakia, kun kaikki yhteisön tulot sekä sen omistama varallisuus kohdistettaisiin elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Tavoitteena oli myös saavuttaa mahdollisimman yksinkertainen ja selkokielineen säännöstö verotusnäkökulmasta, jotta saavutettaisiin paremmin ennustettava ja tehokkaampi yritysverotus, ja pystyttäisiin pienentämään hallinnollista taakkaa. Olennaista oli myös se, että kansallinen verotusjärjestelmä olisi yhteneväinen niin ikään Euroopan Unionin oikeudellisten edellytysten kanssa. (HE 257/2018 vp, 19.)

4.2.2 Hallituksen esityksen toteuttamisvaihtoehdot sekä keskeiset ehdotukset

Tulolähdejaon poistaminen, tai ainakin elinkeinoverolain soveltaminen osakeyhtiöiden ja osuuskuntien verotuksessa riippumatta niiden harjoittaman toiminnan elinkeinoluonteesta, ei ole mikään viime vuosina keksitty uudistus. Koko 2000-luku on asiaa pohdittu valtiovarainministeriön asettamissa uudistus-, kehitys- ja asiantuntijatyöryhmissä, ja näiden työryhmien näkemys on ollut se, että asia vaatii perinpohjaista selvitystyötä ja jatkovalmisteluja. Työryhmät eivät kuitenkaan ehdottaneet konkreettista ratkaisua muutoksen aikaansaattamiseksi, vaan vaihtoehtoisesti ratkaisuna nähtiin joko tulolähdejaosta luopuminen, tai elinkeinotoiminnan käsitteen täsmentäminen. Olennaista näiden työryhmien näkökulmasta oli kuitenkin se, ettei uudistus aikaansaisi erilaista verokohtelua eri toimintamuotojen välillä, tai kaventaisi veropohjaa. (HE 257/2018 vp, 19.)

Hallituksen esitys HE 257/2018 vp, jonka perusteella lakimuutokset on 1.1.2020 alkaen toteutettu, perustui nimenomaan sellaiseen toimintamuodon muutokseen, että elinkeinoverolakia sovellettaisiin, maataloutta lukuun ottamatta, yhteisöjen kaikkeen toimintaan, riippumatta siitä, täyttääkö yhteisön toiminta elinkeinotoiminnan tunnusmerkit vai ei. Tämä johtaa tulolähdejaosta johtuvien, erilaisten tulkintaongelmien poistumiseen, kun toisen tulolähteen tappiot voidaan vähentää toisen tulolähteen voitoista. Edelleen tulkinta siitä, mihin omaisuuslajiin mikin omaisuus kuuluu, ei ole yksiselitteistä. Esityksessä siis ehdotettiin sovellettavaksi elinkeinoverolakia yhteisöjen kaikkeen toimintaan, muuttamatta elinkeinotoiminnan käsitettä. (HE 257/2018 vp, 20.)

Valmisteluvaiheessa käsiteltävänä oli myös vaihtoehto, jossa elinkeinotoiminnan käsitteeseen olisi lisätty laaja kiinteistöjen vuokraus, johon vakiintuneen käytännön mukaan on sovellettu tuloverolakia. Yhteisöjen harjoittama laajamittainen kiinteistöjen ja osakehuoneistojen vuokraustoiminta saattaa usein olla täysin verrattavissa elinkeinotoimintaan, mutta jotta vakiintunut käytäntö muuttuisi, tulisi tällaisesta muutoksesta säätää laissa. Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitystä kuitenkin muutettiin niin, ettei elinkeinotoiminnan käsitteeseen ehdotettu tehtäväksi muutoksia; kiinteistöliiketoiminnan käsitteellistäminen koettiin liian tukinnanvaraiseksi. (HE 257/2018 vp, 21.)

Keskeisinä ehdotuksina hallituksen esityksessä ovat elinkeinoverolain osalta sen *soveltamisala*: Suomessa yhteisöverotuksen periaatteita sovelletaan muihinkin yhteisöihin, kuin vain osakeyhtiöihin. Verokohtelun on EU:n valtioneuvoston perusteella oltava samanlaista niillä taloudellista toimintaa harjoittavilla yhteisöillä, jotka ovat verotuksellisen tavoitteen kannalta rinnastettavissa toisiinsa. Tämä koskisi siis myös osuuskuntaa, säästöpankkia ja vakuutusyhtiötä. Mikäli yhteisön toiminnan luonne tai jokin muu erityispiirre aiheuttaa sen, ettei elinkeinoverolain soveltaminen tule kyseeseen, säädetään näistä erikseen. Tämän tyyppisiä yhteisöjä ovat julkisyhteisöt, yleishyödylliset yhteisöt, muut tuloverolaissa osittain verovapaiksi säädetty yhteisöt, ulkomaiset kuolinpesät, asunto-osakeyhtiöt, keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt sekä ns. asunto-osuuskunnat. Näiden yhtiöiden toimintaan sovellettaisiin elinkeinoverolakia ainoastaan siltä osin, kun elinkeinotoimintaa harjoitetaan. Näillä yhtiöillä säilyy

myös henkilökohtainen tulolähde, johon sovelletaan tuloverolakia, koska niiden harjoittama muu toiminta kuin liiketoiminta ei olisi elinkeinotoimintaa. (HE 257/2018 vp, 21-22.)

Toinen keskeinen ehdotus elinkeinoverolain osalta olivat *kiinteistöjen vuokraustoiminta*, joka jatkossa osakeyhtiöiden ja osuuskuntien harjoittamana kuuluisi elinkeinotulolähteeseen, ja aiemmin mainittujen yhteisöjen, joihin elinkeinoverolakia ei sovellettaisi pelkästään yhtiömuodon perusteella, harjoittamana joko henkilökohtaiseen tulolähteeseen, tai elinkeinotulolähteeseen elinkeinotoiminnan ollessa kyseessä. (HE 257/2018 vp, 22.)

Kolmanneksi keskeisenä ehdotuksena mainitaan elinkeinotulolähteen uusi omaisuuslaji, ns. *muu omaisuus*, johon palataan tarkemmin luvussa 5.3.

Tuloverolain osalta keskeinen ehdotus liittyy yhteisöjen vähentämättä olevien *tappioiden vähennysoikeuteen* elinkeinotulolähteessä, kun lakimuutoksen jälkeen muun toiminnan tulolähdettä ei enää ole. Samasta syystä *lahjoitusvähennys* otettaisiin huomioon yhteisöjen elinkeinotulolähteen tappiota laskettaessa, toisin kuin ennen lakimuutosta. (HE 257/2018 vp, 26.)

Konserniavustuslain osalta kyseinen lakimuutos koskisi jatkossa niitä osakeyhtiöitä ja osuuskuntia, joihin sovelletaan elinkeinoverolakia. Aikaisemmin esim. tuloverolain mukaan verotetun emoyhtiön ei ollut mahdollista antaa konserniavustusta elinkeinoverolain mukaan verotetulle tytäryhtiölle. Keskeiset ehdotukset asuintalovarauslakia, lakia kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta sekä lakia varojen arvostamisesta verotuksessa käsitellään myöhemmin lyhyesti luvuissa 5.3.7 sekä 5.5.

4.2.3 Taloudelliset vaikutukset

Hallituksen esityksen tuottanut työryhmä teki useita erilaisia laskelmia vuotuisiin verotuottoihin sekä osakeyhtiöiden ja osuuskuntien verotukseen liittyen verohallinnon vuosien 2014 – 2016 verotietojen pohjalta. Kaikissa laskentavaihtoehdoissa vaikutuk-

set yhteisöverotuottoon olivat melko vähäisiä, eikä tulolähdejaon poistamisella nähtävästi olisi merkittäviä, verotuloja supistavia vaikutuksia yhteisöveron jaksottumiseen liittyen. (HE 257/2018 vp, 29.)

Selvityksen perusteella on voitu todeta tämäntyyppisen laskelmatuloksen johtuvan kolmesta syystä: 1) suurimmalla osalla yhteisöistä, joita tulolähdejaon poistuminen koskettaa, on ainoastaan yksi tulolähde, 2) vain osalla sellaisista yhteisöistä, joilla on useampi tulolähde, on samanaikaisesti toisessa tulolähteessä positiivinen ja toisessa tulolähteessä negatiivinen tulos, 3) on tyypillistä, että tappiot ja voitot ovat melko erisuuruisia; näin ollen pieniä tappioita vähennetään isoista voitoista ja päinvastoin. Kummassakaan tapauksessa vaikutus verotukseen ei ole merkittävä. (HE 257/2018 vp, 31.)

Muun omaisuuden luovutustappioiden osalta odotettavissa on myös muutoksia siihen, miten muuhun omaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiön osakkeiden osalta tullaan toimimaan. Lakimuutos saattaa johtaa tilanteeseen, jossa sijoituskiinteistöjä pyritään omistamaan yhteisöjen kautta. Tällaisen toiminnan aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia on mahdotonta arvioida tarkasti. Pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa verotuottojen väheneminen, joka aiheutuisi mm. tämän kyseisen hallituksen esityksen 257/2018 aiheuttamasta verotuksellisesta muutoksesta, kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla. (HE 257/2018 vp, 31.)

4.2.4 Muut vaikutukset

Lakimuutos keventää selkeästi hallinnollista taakkaa, kun yhteisöjen verotettavan tulon määrittäminen yksinkertaistuu. Tämä vähentää työtä sekä verohallinnossa että yhteisöissä. Toisaalta muutos edellyttää verohallinnolta tarkempaa valvontaa muun omaisuuden luovutustappioiden kohdalla, kun arvioidaan tappioiden aitoutta sekä luovutushintojen oikeellisuutta, koska odotettavissa on yhteisöjen ja osakkaiden välisiä kiinteistöjen siirtoja. (HE 257/2018 vp, 32.)

5 ERÄIDEN YHTEISÖJEN TULOLÄHDEJAON POISTAMINEN

1.1.2020 alkaen on Suomessa sovellettu eräiden yhteisöjen verotuksessa verolakeja, joihin on tehty muutoksia tulolähdejaon poistumisen myötä. Muutokset ovat voimassa verovuodesta 2020 alkaen, joten sellaiset yhteisöt, joiden tilikausi päättyy 1.1.2020 tai myöhemmin, ovat jo lakimuutoksen piirissä.

5.1 Tulolähteet

Suomessa on käytössä ollut kolme tulolähdettä: elinkeinotulolähde, henkilökohtainen tulolähde sekä maatalouden tulolähde, joihin kaikkiin on sovellettu omaa verolakiin. Nämä ovat elinkeinotulon verottamisesta annettu laki (jatkossa EVL), tuloverolaki (jatkossa TVL), sekä maatalouden tuloverolaki (MVL). Veronalainen tulo on laskettu jokaisessa tulolähteessä erikseen, ja kyseisen tulolähteen tappiot on vähennetty kyseisen tulolähteen voitoista seuraavan kymmenen vuoden aikana. (VH/5788/00.01.00/2019, 1.)

Verovuoteen 2019 saakka edellä mainittuja lakeja on sovellettu nimenomaan verovelvollisen harjoittaman toiminnan luonteen mukaan tämän oikeudellisesta muodosta riippumatta. Tällöin esimerkiksi elinkeinoverolain soveltaminen on edellyttänyt verovelvolliselta EVL 1 §:ssä määriteltyä elinkeinotoimintaa.

Verovuodesta 2020 lähtien elinkeinoverolain soveltamisala muuttuu siten, että harjoitetun toiminnan luonteesta riippumatta verotettava tulo lasketaan EVL:n mukaan eräillä yhteisöillä. Jatkossakin kuitenkin maatalouden tulos verotetaan MVL:n mukaisesti. EVL:n soveltamisalan muutoksella siirrytään tilanteeseen, jossa osalta yhteisöjä poistuu TVL:n mukaan verotettu henkilökohtainen tulolähde. (VH/5788/00.01.00/2019, 2.)

Lakimuutos tulolähdejaon poistamisesta koskettaa ainoastaan TVL 3 §:ssä tarkoitettuja yhteisöjä, kuten osakeyhtiöitä ja osuuskuntia. Ammatin- ja liikkeenharjoittajat, avoimet- sekä kommandiittiyhtiöt sekä yhteisetuudet jäävät muutoksen ulkopuolelle,

ja näiden toiminnan verottaminen EVL:n mukaisesti tapahtuu vain siltä osin, kun elinkeinotoimintaa harjoitetaan. (VH/5788/00.01.00/2019, 2.)

Tuloverolaissa on määritelty käsite *yhteisö* tarkoittamaan seuraavia: valtiota ja valtiolaitosta, kuntaa ja kuntayhtymää, seurakuntaa tai muuta uskonnollista yhdyskuntaa, osakeyhtiötä, osuuskuntaa, säästöpankkia, sijoitus- tai erikoissijoitusrahastoa, yliopistoa, keskinäistä vakuutusyhtiötä, lainajvästöä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä, säätiötä sekä laitosta, ulkomaista kuolinpesää, sekä edellä mainittuihin yhteisöihin verrattavaa muuta oikeushenkilöä tai muuta erityiseen tarkoitukseen varattua varallisuuskokonaisuutta. (Tuloverolaki 1535/1992 3 §.)

Myös osa yhteisöistä jää tulolähdejaon poistamisen ulkopuolelle, tästä kerrotaan tarkemmin luvussa 5.2.3.

5.2 Elinkeinoverolain soveltamisala

Elinkeinoverolakia sovelletaan verovelvollisen oikeudellisen muodon mukaan joko harjoitetun toiminnan luonteen perusteella, tai vastaavasti toiminnan luonteesta riippumatta yhteisömuodon nojalla. Niillä yhteisöillä, jotka kuuluvat tulolähdejaon poistamisen piiriin, sovelletaan verotuksessa EVL:ää kaikkeen toimintaan maataloutta lukuun ottamatta. Ulkomaisten yhteisöjen osalta EVL:n soveltamisala määräytyy vastaavin perustein, kuin jos kyseessä olisi kotimainen yhteisö. (VH/5788/00.01.00/2019, 3.)

5.2.1 Mitä on elinkeinotoiminta?

Elinkeinotoiminnan käsitettä tai sen sisällön tulkintaa ei ole muutettu tulolähdejaon poistumisen yhteydessä. Toiminnan verotuksellista luonnetta arvioidaan lakimuutoksen jälkeen samoin kuin sitä ennenkin. Tällä on suuri merkitys silloin, kun EVL:n soveltaminen tulee kyseeseen ainoastaan harjoitetun toiminnan perusteella yhteisömuodosta riippumatta. EVL:n mukaan ”*Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan liike- ja ammattitoimintaa*” (EVL 1 §). Tunnuksellista elinkeinotoiminnalle on oikeuskäytännön

mukaisesti pidetty voiton tavoittelua, toiminnan itsenäisyyttä, sen laajuutta ja jatkuvuutta, siihen sisältyvää riskiä sekä suuntautumista laajaan henkilökoukkoon. (VH/5788/00.01.00/2019, 3.)

Jotta toimintaa voidaan pitää elinkeinotoimintana, ei tunnusmerkkien toteutumista voida arvioida erikseen tai laskemalla ne yhteen, vaan niitä tulee arvioida kokonaisuutena. Elinkeinotoiminnan itsenäinen luonne erottaa sen työnantajan lukuun ja hänen johtonsa alaisuudessa tehtävästä palkkatyöstä. Olennainen osa elinkeinotoimintaa on voiton tavoittelu riippumatta siitä, mihin voittoa käytetään. (Wikström ym. 2015, 217.)

Elinkeinotoiminnan käsitteellä on merkitystä muun verolainsäädännön sekä verosopimusten tulkinnassa. Verolainsäädännössä liike- tai elinkeinotoimintaan viitattaessa tarkoitetaan nimenomaan EVL 1 §:ssä määriteltyä elinkeinotoimintaa. Joissain tilanteissa voi olla tarpeen selvittää, onko tulolähdejaon poistumisen piirissä olevan yhteisön toiminta nimenomaan tätä kyseistä tarkoitettua elinkeinotoimintaa, ja onko toiminta elinkeinotoimintaa osittain vai kokonaan. Kansainvälisissä tilanteissa harjoitetun elinkeinotoiminnan verotuksellinen luonne saattaa ratkaista sen, voiko Suomi olla oikeutettu verottamaan yhteisöä vai ei, kun Suomen solmimista verosopimuksista liiketoiminnan tai liiketulon käsitteitä ei löydy. (VH/5788/00.01.00/2019, 3-4.)

5.2.2 EVL:n soveltaminen yhteisömuodon perusteella

Elinkeinoverolakia sovelletaan *yhteisömuodon perusteella* osakeyhtiöön, osuuskuntaan, säästöpankkiin, keskinäiseen vakuutusyhtiöön, lainajyvästöön, aatteelliseen tai taloudelliseen yhdistykseen, säätiöön ja laitokseen sekä muuhun näihin verrattavissa olevaan oikeushenkilöihin / varallisuuskokonaisuuksiin, mikäli ne eivät ole *yleishyödyllisiä*. (VH/5788/00.01.00/2019, 4.)

Yleishyödyllisyys määritellään tuloverolaissa seuraavasti; yhteisön katsotaan olevan yleishyödyllinen, *jos se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi joko aatteellisesti, yhteiskunnallisesti, henkisesti tai siveellisesti, jos sen toiminta ei kohdistu rajattuun henkilöpiiriin, ja jos se ei tuota osallisilleen taloudellista etua* (TVL 22 §.)

Elinkeinoverolakia sovelletaan myös sijoitusrahastoon silloin, kun se ei ole verovapaa TVL 20 §:n nojalla. Tämän tyyppisiä verovapaita sijoitusrahastoja ovat mm. Suomen Pankki, Pohjoismaiden Investointipankki, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, Finnvera ja Kansaneläkelaitos (TVL 20 §.)

Näin ollen yhteisöjen verotettava tulo lasketaan EVL:n mukaan lukuun ottamatta EVL 1 § 2 momentissa lueteltuja nimenomaisia yhteisöjä, joista kerrotaan tarkemmin luvussa 5.2.3. Elinkeinoverolain soveltaminen yhteisömuodon perusteella tarkoittaa siis sitä, että yhteisön elinkeinotoiminnan tulolähde muodostuu kaikesta siitä toiminnasta, jota verotetaan EVL:n mukaisesti, olipa se luonteeltaan elinkeinotoimintaa tai ei (VH/5788/00.01.00/2019, 4). Mikäli yhteisömuodon perusteella EVL:n mukaisesti verotettava yhteisö on esimerkiksi yhtiömiehenä kommandiittiyhtiössä, joka ei harjoita elinkeinotoimintaa, katsotaan osuus yhtiön henkilökohtaisen tulolähteen tuloon yhteisön elinkeinotoiminnan tuloksi (VH/5788/00.01.00/2019, 5).

Esimerkki 1.

Yksityishenkilön omistaman osakeyhtiön toiminta käsittää arvopapereiden passiivista hallinnointia, jonka oikeuskäytännön mukaisesti ei katsota täyttävän elinkeinotoiminnan tunnusmerkistöä. Toiminnan ei katsota myöskään olevan maataloustoimintaa.

Verovuonna 2019 yhtiön toimintaa verotetaan TVL:n mukaan, ja toiminta muodostaa yhtiölle henkilökohtaisen, eli muun toiminnan tulolähteen.

Verovuonna 2020 yhtiön toimintaa verotetaan EVL:n mukaan, koska yhtiöön sovelletaan elinkeinoverolakia sen yhteisömuodon perusteella, riippumatta siitä, että toiminnan ei katsota olevan elinkeinotoimintaa. (Alhola 2019, 53 – 54.)

Esimerkki 2.

Yksityinen osakeyhtiö harjoittaa EVL 1 § 1 mom. mukaisesti elinkeinotoiminnaksi katsottavaa ravintolatoimintaa, sekä vuokraa omistamiaan kolmea osake-

huoneistoa yksityishenkilöille. Vuokraustoiminnan ei katsota täyttävän elinkeinotoiminnan tunnusmerkistöä. Lisäksi kyseinen yhtiö on yhtiömiehenä kommandiittiyhtiössä, jonka toimintaa verotetaan TVL:n mukaisesti.

Verovuonna 2019 ravintolatoiminta muodostaa yhtiölle EVL-tulolähteen, ja sitä verotetaan EVL:n mukaisesti. Vuokraustoiminta muodosta yhtiölle TVL-tulolähteen, ja sitä verotetaan TVL:n mukaisesti. Myös yhtiön tulo-osuus mainitusta kommandiittiyhtiöstä verotetaan TVL-tulolähteessä.

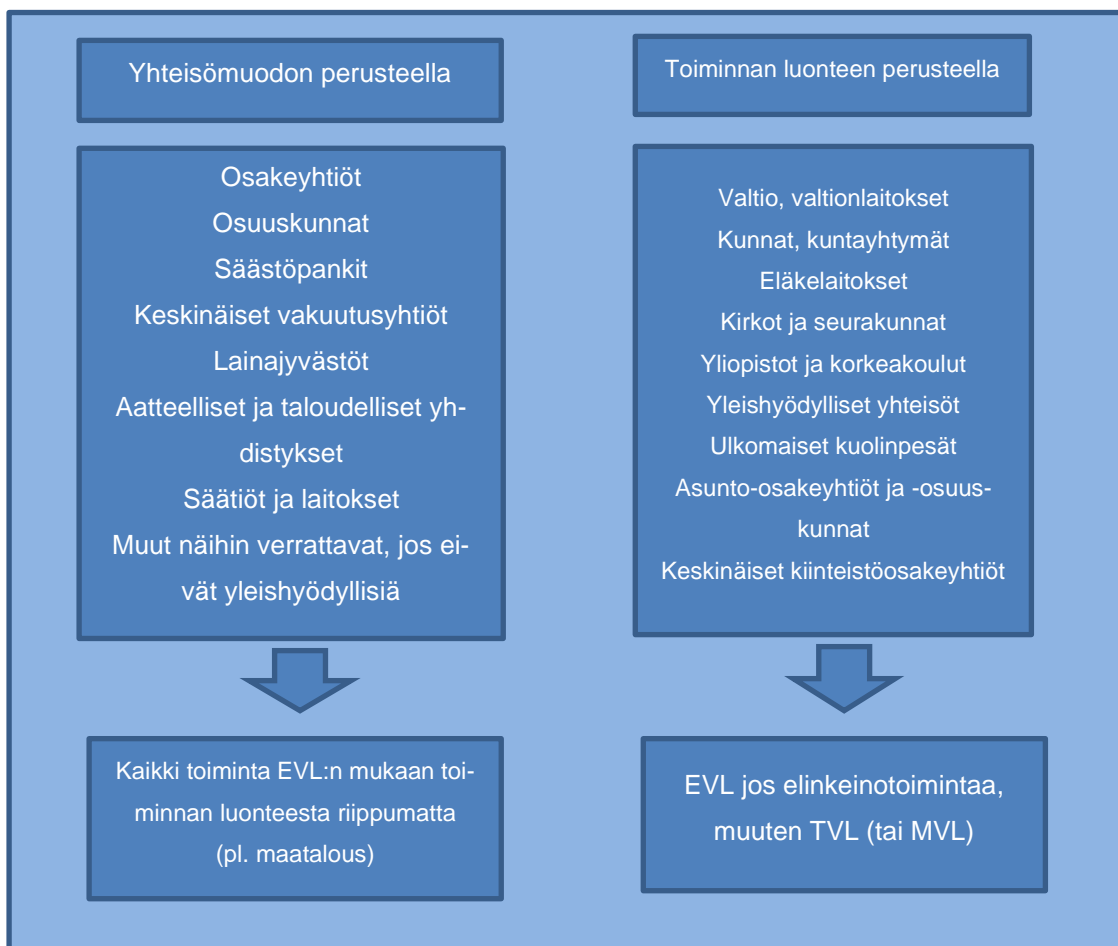
Verovuonna 2020 yhtiön toimintaa verotetaan EVL:n mukaan, koska yhtiöön sovelletaan elinkeinoverolakia sen yhteisömuodon perusteella. Vaikka osa yhtiön toiminnasta ei täytä elinkeinotoiminnan tunnusmerkistöä, verotetaan tulos kokonaisuudessaan EVL-tulolähteessä. (Alhola 2019, 55 – 57.)

5.2.3 Tulolähdejaon poistamisen ulkopuolelle jäävät yhteisöt

Silloin kun yhteisöjen toiminnan varsinaisena tarkoituksena ei ole elinkeinotoiminnan harjoittaminen ja mahdollinen elinkeinotoiminnan osuus koko toiminnasta on pieni, ne jäävät tulolähdejaon poistamisen ulkopuolelle. Näiden yhteisöjen verotuksessa sovelletaan EVL:ää *ainoastaan siltä osin, kun ne harjoittavat elinkeinotoimintaa*. Tällaisilla yhteisöllä voi siis olla edelleen myös TVL-tulolähde. Nämä yhteisötyypit on lueteltu EVL 1 § 2 momentissa yksiselitteisesti, ja ne ovat: valtio ja valtionlaitokset; maakunnat, kunnat ja kuntayhtymät sekä näiden palveluksessa olevat, yhteiskunnan tukea saavat eläkelaitokset; kirkot ja seurakunnat sekä näiden palveluksessa olevat eläkelaitokset, -säätiöt ja kassat; yliopistot ja ammattikorkeakoulu-osakeyhtiöt; ulkomaiset kuolinpesät; yleishyödylliset yhteisöt; asunto-osakeyhtiöt tai -osuuskunnat, sekä keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt (EVL 1 § 2 mom., VH/5788/00.01.00/2019, 7.)

Tämän takia esimerkiksi tavallista, ei-keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä sekä ei-yleishyödyllisiä säätiöitä ja yhdistyksiä verotetaan EVL:n mukaan niiden yhteisömuodon perusteella. Yhteisömuodon tai yleishyödyllisyysaseman muutos voi muuttaa yhteisön verotuksellista asemaa silloin, kun se harjoittaa muuta kuin elinkeinotoimintaa tai

maataloutta. Mikäli esimerkiksi ennen EVL:n mukaan verotettu säätiö muuttuu yleishyödylliseksi, sen toimintaa aletaan verottaa TVL:n mukaan, tai jos keskinäinen kiinteistöyhtiö muuttuu tavalliseksi kiinteistöyhtiöksi, ei sillä enää voi olla henkilökohtaista tulolähdettä, vaan koko toimintaan sovelletaan elinkeinoverolakia (VH/5788/00.01.00/2019, 7, Kuvio 2.)

Kuvio 2. Tulolähdejaon poistamisen piirissä olevat yhteisöt

Esimerkki 3.

Verovuonna 2020 kyseessä on ns. tavallinen kiinteistöyhtiö, joka ei harjoita elinkeinotoimintaa eikä maataloutta, ja johon sovelletaan EVL:ää sen yhteisömuodon perusteella. Tilikausi on kalenterivuosi.

Verovuonna 2021 kiinteistöyhtiö muutetaan yhtiömuodon muutoksella keskinäiseksi kiinteistöosakeyhtiöksi 1.7.2021. Koska muutos on tapahtunut kesken

verovuoden, määrää verovuoden lopussa oleva yhteisömuoto sovellettavan tuloverolain. EVL 1 § 2 momentin mukaisesti yhtiö on verovuoden lopussa keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö, johon voidaan soveltaa EVL:ää ainoastaan siltä osin, kuin elinkeinotoimintaa harjoitetaan. Yhtiön toiminta verotetaan siten kokonaisuudessaan TVL:n mukaan. (Alhola 2019, 62 – 63.)

Esimerkki 4.

Verovuonna 2020 kyseessä on TVL 22 §:ssä määritelty yleishyödyllinen säätiö, jonka tilikausi on kalenterivuosi. Yleishyödyllisyysasemansa takia säätiön verotuksessa sovelletaan TVL:ää muun toiminnan kuin elinkeinotoiminnan tai maatalouden osalta.

Verovuonna 2021 säätiön sääntöjä muutetaan 1.4.2021 niin, ettei se täytä enää yleishyödyllisyyden edellytyksiä, eikä sitä näin ollen voida pitää enää miltään osin yleishyödyllisenä verovuonna 2021. Tämän takia säätiön kaikkea toimintaa maataloutta lukuun ottamatta verotetaan EVL:n mukaisesti. (Alhola 2019, 64 – 65.)

5.3 Muun omaisuuden verotus

Kun yhteisöltä tulolähdejaon poistuessa häviää henkilökohtainen tulolähde, syntyi tarve kehittää uusi omaisuuslaji, *muu omaisuus*. Tällaista omaisuutta on pääsääntöisesti omaisuus, joka ei palvele elinkeinotoimintaa, eikä sitä käytetä tulonhankkimistarkoituksessa. Muuta omaisuutta EVL:n mukaan ovat *1 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön toimintaan kuuluvat varat, joita ei ole luettava elinkeinotoiminnan rahoitus-, vaihto-, sijoitus- tai käyttöomaisuuteen* (EVL 12 a §).

Muun omaisuuden tulot ovat yhteisön elinkeinotoiminnan tuloja, ja menot ja menetykset elinkeinotoiminnan kuluja. Elinkeinoverolain yleisten säännösten lisäksi näihin muun omaisuuden eriin sovelletaan *nimenomaan kyseistä omaisuuslajia koskevia erityissäännöksiä*, joilla rajoitetaan mm. osakkeiden hankintamenojen vähentämistä luo-

vutustilanteissa, tai kun ne menetetään. Tämä perustuu siihen, että menot ja menetykset, jotka eivät ole yhteydessä tulonhankintaan, ovat yleisesti ottaen vähennyskelvottomia omaisuuslajista riippumatta. Muun omaisuuden kohdalla hankintamenon vähentämistä koskee poikkeus, joten vähennyskelvottomuuden varmistamiseksi on tärkeää tietää ensinnäkin oikea omaisuuslaji, mutta myös se, onko omaisuus tulonhankkimistoinnin käytössä. (VH/5788/00.01.00/2019, 9.)

5.3.1 Muun omaisuuden omaisuuslaji

EVL:ssä määritellyt omaisuuslajit ovat käyttö-, vaihto-, rahoitus- sekä sijoitusomaisuus, kuten aikaisemminkin on jo todettu. Sijoitusomaisuutta voi olla ainoastaan rahavakuutus- ja eläkelaitoksilla (VH/5788/00.01.00/2019, 9). Kaikki yhteisön omaisuus jakautuu edellä mainittuihin omaisuuslajeihin, ja kuhunkin omaisuuslajiin voi kuulua ainoastaan sellaista omaisuutta, joka täyttää sen laissa säädetyn määritelmän. (HE257/2018 vp, 10.)

Tulolähdejaon poistumisen myötä elinkeinotoiminnan tulolähteeseen lisättiin muun omaisuuden omaisuuslaji. Muuta omaisuutta voi olla ainoastaan niillä yhteisöillä, joihin ei enää sovelleta TVL:ää ja joilla siis ei ole enää henkilökohtaista tulolähdettä.

Omaisuuslajien tarkemmat määritelmät löytyvät EVL:n 9 – 12 a-pykälistä:

Yhteisön rahoitusomaisuus muodostuu rahoista, saamisista ja muista rahoitusvaroista. Näihin luetaan kassassa ja pankkitilillä olevat varat, myynti- ja siirtosaamiset, mutta myös osakkeita tai rahasto-osuuksia, jos yhteisön varoja on sidottu niihin tilapäisesti, tai jos niitä on saatu suoritteina saamisista (EVL 9 §).

Yhteisön vaihto-omaisuuteen lukeutuvat elinkeinotoiminnassa luovutettaviksi tarkoitettut tavarat, raaka-aineet, puolivalmisteet jne. sekä esim. tuotannon käyttöön tarvittavat polttoaineet (EVL 10 §).

Sijoitusomaisuutta, kuten jo mainittiinkin, voi olla ainoastaan rahavakuutus- ja eläkelaitoksilla. Sijoitusomaisuutta on sellainen omaisuus, joka on hankittu varojen sijoittamiseksi tai jonka tarkoitus on turvata yrityksen sijoituksia (EVL 11 §).

Käyttöomaisuuden muodostavat elinkeinotoiminnan käyttöön tarkoitetut maa-alueet, rakennukset., koneet ja kalusto, arvopaperit, patentit, aineettomat oikeudet ja muut vastaavat hyödykkeet. Käyttöomaisuus jaetaan kuluvaan ja kulumattomaan osaan (EVL 12 §).

Muuta omaisuutta ovat varat, jotka eivät sisälly elinkeinotoiminnan rahoitus-, vaihto-, sijoitus- eikä käyttöomaisuuteen (EVL 12 a §).

Käytännössä muuhun omaisuuteen lukeutuva omaisuus on sitä omaisuutta, joka ennen tulolähdejaon poistumista sisältyi yhteisön TVL-tulolähteeseen. Tällainen omaisuus ei palvele elinkeinotoimintaa, eikä se siksi voi kuulua elinkeinotoiminnan muihin omaisuuslajeihin. Tyypillinen esimerkki on osakeyhtiö, joka omistaa elinkeinotoiminnan ohella esim. asunto-osakkeita, jotka on vuokrattu yhteisön intressipiiriin kuulumattomille, ulkopuolisille tahoille. Lisäksi sellaiset hyödykkeet, jotka eivät ole käytössä tulonhankkimistoiminnassa, ovat muuta omaisuutta. Tällaisia omaisuuseriä ovat mm. TVL 53 §:ssä tarkoitettu osakaslaina, sekä osakkaan käytössä vastikkeetta tai ilman luontoisetua olevat hyödykkeet, kuten asunnot, autot ja muut kulkuvälineet.

On myös mahdollista, että omaisuus, joka ennen verovuotta 2020 on kuulunut yhteisön henkilökohtaiseen tulolähteeseen, kuuluu nyt johonkin muista EVL:n omaisuuslajeista. Hyödyke voi kuulua kerrallaan ainoastaan yhteen omaisuuslajiin. Tämän määrittelee se, mikä on hyödykkeen pääasiallinen käyttö. Luovutustilanteessa verokohtelun määrää se, mihin omaisuuslajiin hyödyke tuolloin kuuluu. (VH/5788/00.01.00/2019, 10-11.)

Vaikka hyödykkeen omaisuuslajia ratkaistaessa olennainen tekijä on sen pääasiallinen käyttö, on oikeuskäytännössä annettu myös painoarvoa sille, mitkä ovat olleet olleet aiemmin vallinneet olosuhteet sekä aiempi käyttötarkoitus:

Ottaen huomioon A Oy:n toiminnan luonne verovuoden 1999 jälkeen ja sen ajanjakson pituus, jolloin B Oy:n ja C Oy:n sekä A Oy:n toiminnallinen yhteys oli katkenneena, A Oy:n verovuonna 2005 myymien B Oy:n ja C Oy:n osakkeiden ei katsottu säilyttäneen käyttöomaisuusluonnettaan, vaan ne olivat A Oy:n liiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta. (KHO 2010:50.)

Kyseessä oli kantajan sekä verotuksen oikaisulautakunnan näkemusero siitä, kuuluivatko luovutetut osakkeet yhtiön käyttöomaisuuteen luovutushetkellä vai ei ja oliko niiden luovutus verovapaata vai ei. Vaikka osakkeet olivat aikanaan kuuluneet yhtiön käyttöomaisuuteen, eivät ne sitä enää luovutushetkellä tehneet, vaikka osakkeet olivat yhtiön kirjanpidossa edelleen kirjattuna käyttöomaisuuteen.

5.3.2 Muun omaisuuden tulot

Elinkeinoverolaisissa yleinen käsite 'laaja veronalaisuus' tarkoittaa sitä, että kaikki verovelvollisen saamat tulot ovat lähtökohtaisesti veronalaisia, ellei ko. tulojen verovapaus ole erikseen säädetty. Tulojen laaja veronalaisuus koskee myös muun omaisuuden perusteella saatuja, sekä muussa kuin tulonhankkimiskäytössä olevasta omaisuudesta saatuja tuloja, kuten esimerkiksi luovutusvoittoja, vaikka niihin kohdistuvat menot eivät olisikaan vähennyskelpoisia. Erät, jotka on aikaisemmin verotettu TVL:n mukaan, eivät tulolähdejaon poistumisen myötä muutu verokohtelultaan, koska myös TVL:ssä on käytäntönä laaja veronalaisuus. Tästä on olemassa kuitenkin poikkeus, nimittäin vakuutus- ja vahingonkorvausten veronalaisuus, joka TVL:n mukaan saatuna on verovapaata, ellei niitä ole saatu veronalaisen tulon sijaan (TVL 78 §), mutta jotka ovat EVL:n nojalla aina veronalaista tuloa (EVL 50 §, VH/5788/00.01.00/2019, 11.)

5.3.3 Tulon hankkimiseen liittyvät menot ja menetykset

Kuten muissakin omaisuuslajeissa, myös muun omaisuuden kohdalla verovelvollinen voi vähentää tuloista niiden hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot, ellei tätä ole nimenomaisesti erikseen laissa rajoitettu.

Tulolähdejaon poistuminen ei sinällään muuta tätä seikkaa, koska myös TVL:n mukaisessa verotuksessa tulonhankkimis- ja säilytyskulut on voitu vähentää. Kuitenkin esimerkiksi edustuskulujen vähentämisestä säädetään elinkeino- ja tuloveroissa eri tavalla; mikäli yhteisön verokohtelu tulolähdejaon poistumisen myötä muuttuu, ovat aikaisemmin TVL:n mukaan kokonaan vähennyskelpoiset edustusmenot nyt EVL:n mukaisesti vähennettävissä vain 50 % osuudelta.

Myös saamisten menetysten vähennyskelpoisuus voi tulolähdejaon poistumisen mukana tietyillä yhteisöillä muuttua, koska tuloverotuksessa saamisten menetykset eivät lähtökohtaisesti ole vähennyskelpoisia, mutta elinkeinoverotuksen mukaan ne lähtökohtaisesti ovat vähennyskelpoisia. Silloin kun saaminen kuuluu muuhun omaisuuteen, on sen *lopullinen menetys* EVL 17 § 2 momentin mukaisesti vähennyskelpoinen: *vähennyskelpoisia menetyksiä ovat 1) rahoitusomaisuuteen kohdistuvasta kavalluksesta, varkaudesta tai muusta rikoksesta johtuneet menetykset; 2) myyntisaamisten arvonalenemiset, muun rahoitusomaisuuden lopullisiksi todetut arvonalenemiset sekä muuhun omaisuuteen kuuluvien saamisten lopullisiksi todetut arvonalenemiset* (EVL 17 §, VH/5788/00.01.00/2019, 12.)

5.3.4 Tulonhankkimiskäytössä olevan omaisuuden hankintameno

Vaikka muun omaisuuden hankintamenot ovat elinkeinotulolähteeseen kuuluvia, EVL 8 § 1 mom. 1 kohdan mukaan tulolähteen kaikista tuloista vähennyskelpoisia menoja, on tästä käytännöstä olemassa muutamia poikkeuksia.

Muun omaisuuden hankintamenon jaksottamisesta säädetään EVL 42 a §:n 1 momentissa: *Muun omaisuuden hankintamenon jaksottamisessa noudatetaan, mitä 30–33, 33 a ja 34–41 §:ssä säädetään käyttöomaisuudesta. Maa-alueen, arvopaperin ja muun kulumattoman omaisuuden veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet tuloutetaan ja hankintameno tai sen vähennyskelpoinen osa poistetaan 8 a §:ssä säädetyin poikkeuksin sinä verovuonna, jona omaisuus on luovutettu, tuhoutunut, vahingoittunut tai lopullisesti menetetty. Edellä 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun omaisuuden hankintameno saadaan 1 momentista poiketen vähentää sinä verovuonna, jona omaisuus on luovutettu tai menetetty. Vähennyskelpoista on tällöin kuitenkin enintään veronalaista luovutushintaa tai muuta vastiketta vastaava määrä.* (EVL 42 a §).

Hankintamenon jaksottamiskäytäntö muun omaisuuden osalta on siis yhteneväinen käyttöomaisuuden hankintamenojen kanssa. *Jälleenhankintavaraus* ei kuitenkaan ole muun omaisuuden osalta mahdollinen (EVL 43 §). Muun omaisuuden hankintaan voidaan soveltaa myös *pienhankintaa* koskevaa säännöstä (EVL 33 §).

Jos muun omaisuuden hankintamenosta on luovutushetkellä poistamatta vielä osa, vähennetään se silloin kun omaisuus luovutetaan tai menetetään. Arvopaperit, maa-alueet ja muu vastaava kulumaton omaisuus vähennetään kokonaisuudessaan, kun omaisuus luovutetaan tai menetetään, koska kulumattomasta omaisuudesta ei tehdä pois-toja. (VH/5788/00.01.00/2019, 12 - 13.) TVL:n mukaisessa verotuksessa luovutustappiot saadaan vähentää vain luovutusvoitoista. EVL:n mukaan verotettuna muun omaisuuden hankintameno ja luovutustappio ovat lähtökohtaisesti vähennyskelpoisia kaikista EVL-tulolähteen tuloista (VH/5788/00.01.00/2019, 13.)

Esimerkki 5.

Yhtiö myy verovuonna sen muuhun omaisuuteen kuuluvat kiinteistöt:

Kiinteistön X luovutushinta on 200 000 euroa ja hankintameno 250 000 euroa, luovutustappiota syntyy 50 000 euroa. Kiinteistön Y luovutushinta on 350 000 euroa ja hankintameno 340 000 euroa, luovutusvoittoa syntyy 10 000 euroa. Verotettava elinkeinotoiminnan tulos kiinteistökauppoja huomioimatta on 25 000 euroa. Kiinteistö Y:n luovutusvoitto lisätään elinkeinotoiminnan tulokseen: $10\,000 + 25\,000$ euroa = 35 000 euroa. Tuloksesta vähennetään kiinteistö X:n luovutustappio, koska kiinteistön luovutustappion saa vähentää kaikista elinkeinotoiminnan tuloista. Yhtiön elinkeinotoiminnan tappioksi vahvistetaan $35\,000 - 50\,000$ euroa = - 15 000 euroa. (Alhola 2019, 91 – 92.)

Muun omaisuuden hankintamenon vähentämisessä on kuitenkin muutamia poikkeuksia; muuhun omaisuuteen kuuluvien, *muiden kuin kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden ja yhtymäosuuksien* hankintamenon luovutustappio voidaan vähentää ainoastaan muun omaisuuden veronalaisista luovutusvoitoista verovuonna ja sitä seuraavina viitenä vuonna. Näin ollen osakkeiden ja avoimen tai kommandiittiyhtiön yhtymäosuuksien hankintamenoa ei voi luovutustilanteissa vähentää kaikista EVL-tulolähteen tuloista (EVL 8 a §, VH/5788/00.01.00/2019, 13.)

Esimerkki 6.

B Oy myy verovuonna sen muun omaisuuden omaisuuslajiin kuuluvia D Oy:n osakkeita. Osakkeiden luovutushinta on 100 000 euroa ja hankintameno 150 000

euroa, joten luovutustappiota syntyy 50 000 euroa. B Oy:n elinkeinotoiminnan tulos ilman osakeluovutusta on 30 000 euroa.

Koska D Oy:n osakkeiden luovutuksesta johtuva tappio on vähennyskelpoinen ainoastaan muun omaisuuden luovutusvoitoista, ei tappiota voi vähentää ko. verovuonna. Tappio on kuitenkin vähennettävissä viitenä seuraavana vuonna, mikäli muun omaisuuden luovutusvoittoa syntyy. A Oy:n verovuoden tulos on 30 000 euroa. (Alhola 2019, 94 – 95.)

Edellä mainittu rajoitus ei kuitenkaan koske *kiinteistöyhtiön* osakkeita: *luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö taikka osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa.* (EVL 6 b § 2 mom. 2 k, VH/5788/00.01.00/2019, 14, Kuvio 3.)

Kuvio 3. Tulonhankkimiskäytössä olevan muun omaisuuden luovutustappiot

Esimerkki 7.

X Oy myy verovuonna sen muuhun omaisuuslajiin kuuluvia Ö Oy:n osakkeita sekä huoneisto-osakkeita.

Ö Oy:n osakkeiden luovutushinta on 200 000 euroa ja hankintameno 250 000 euroa, luovutustappiota syntyy 50 000 euroa. Huoneisto-osakkeiden luovutushinta on 300 000 euroa ja hankintameno 330 000 euroa, luovutustappiota syntyy 30 000 euroa. X Oy:n elinkeinotoiminnan tulos osakkeiden luovutusta huomioon ottamatta on 60 000 euroa.

Koska huoneisto-osakkeiden luovutustappion saa vähentää kaikista elinkeinotoiminnan tuloista, muodostuu X Oy:n elinkeinotoiminnan tulokseksi $60\,000 - 30\,000$ euroa = + 30 000 euroa.

Ö Oy:n osakkeiden luovutustappio on vähennettävissä ainoastaan muun omaisuuden luovutusvoitoista, joten sitä ei voi ko. verovuonna vähentää, mutta mahdollisista tulevista muun omaisuuden luovutusvoitoista viiden seuraavan vuoden aikana kylläkin. (Alhola 2019, 97 – 98.)

Huomionarvoista on myös, että mikäli verovelvollisen yhteisömuoto tai mahdollinen yleishyödyllisyysasema muuttuvat, eikä yhteisöön tämän jälkeen sovelleta enää EVL:ää, ei kyseisiä EVL 8 a §:n perusteella vahvistettuja muun omaisuuden luovutustappioita voi vähentää TVL-tulolähteestä. (VH/5788/00.01.00/2019, 15.)

5.3.5 Muut kuin tulon hankkimiseen liittyvät menot ja menetykset

Elinkeinoverolaissa on säädetty, että ainoastaan tulojen hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot ja menetykset ovat vähennyskelpoisia (EVL 7 § 1 mom). Vähennyskelvottomia ovat myös *osakaslainojen*, sekä muiden kuin tulonhankkimistarkoituksessa annettujen lainojen saamisten menetykset (EVL 16 § 10 k). Osakaslainalla tarkoitetaan yhteisön osakkaan yhteisöltä saamaa rahalainaa, mikäli hän yksin tai perheenjäsentensä kanssa omistaa välittömästi tai välillisesti vähintään 10 % yhteisön osakkeista tai hallitsee vähintään 10 % äänimäärästä (TVL 53 a §).

Edellä mainitun takia ei yhteisön verotuksessa voi lähtökohtaisesti vähentää menoja, jotka liittyvät tulon hankkimiseen liittymättömään toimintaan. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi osakkaan yksityiskäytössä, ilman vastiketta tai luontoisetua, olevat hyödykkeet, kuten asunnot, veneet, muut kulkuvälineet tai harrastustoimintaan liittyvä omaisuus. Mikäli tämän tyyppiset hyödykkeet tuottavat kuitenkin tuloja, voivat kulut olla vähennyskelpoisia tältä osin.

Ilman vastiketta tai luontoisetua osakkaan tai hänen omaisensa käytössä oleva omaisuus, sekä varojenjako osakepääomaa tai vara- tai ylikurssirahastoa alentamalla, tulkitaan verotusmenettelylain mukaisesti *peiteltyksi osingoksi* (VML 18.12.1995/1558 29 §). Tulolähdejaon poistumisella ei ole vaikutusta peitellyn osingon verotukseen. Yhteisön verotuksessa hyödykkeen käyttö katsotaan tapahtuneen käypään hintaan, ja osakkaan verotuksessa 75 % peittelystä osingosta katsotaan verotettavaksi ansiotuloksi ja 25 % verovapaaksi tuloksi (TVL 33 d §).

Esimerkki 8.

B Oy omistaa kiinteistön, josta 45 % on vuokrattu yhtiön intressipiirin ulkopuoliselle taholle, jolloin tämä osuus on tulonhankkimiskäytössä. 55 % kiinteistöstä on vastikkeetta osakkaan käytössä. Kiinteistö on tämän perusteella pääasiallisesti muussa kuin tulonhankkimiskäytössä, eli se ei palvele B Oy:n elinkeinotoimintaa, ja kuuluu siksi sen muuhun omaisuuteen.

Verovuonna 2020 kiinteistön kulut olivat seuraavat: sähkö ja vesi 8 000 euroa, muut ylläpitokulut 10 000 euroa ja poistot 15 000 euroa. Koska vuokrauskäytössä (= tulonhankkimiskäytössä) on kiinteistöstä alle puolet, katsotaan sen olevan pääasiallisesti muussa kuin tulonhankkimiskäytössä. Tästä syystä, EVL 42 a § 2 momentin perusteella, kiinteistön poistoja ei voi vähentää miltään osin.

Mikäli osakkaan käytössä oleva osa tuottaa jotain tuloja, voi muita kiinteistön kuluja vähentää maksimissaan tulojen määrän verran. Koska kiinteistön osa on vastikkeetta osakkaan käytössä, sitä verotetaan peiteltyinä osinkona. B Oy:n verotettavaan tuloon lisätään osakkaan käytössä olevan kiinteistön osuuden käyväksi vuokraksi katsottava hinta. Mikäli tämä hinta on korkeampi kuin kiinteistöön

kohdistuvat kulut 9 900 euroa, voi kulut vähentää kokonaisuudessaan. Tulonhankkimiskäytössä olevaan osaan kohdistuvat kulut voi vähentää, eli $45\% * 18\,000$ euroa = 8 100 euroa riippumatta vuokratulojen määrästä.

Jos kiinteistö olisi pääasiallisesti tulonhankkimiskäytössä, voisi poistoja vähentää tulonhankkimiskäytössä olevan kiinteistönosan osalta kokonaisuudessaan, ja muussa kuin tulonhankkimiskäytössä olevaan osaan kohdistuvia poistoja ja muita kuluja tästä osuudesta saatuja tuottoja vastaava määrä. (Alhola 2019, 100 – 104.)

Kun osakas tai hänen omaisensa maksaa omaisuuden käytöstä käypää vuokraa tai vastiketta tai sitä käsitellään hänen luontoisetunaan, katsotaan hyödykkeen olevan tulonhankkimiskäytössä, jolloin omaisuuteen kohdistuva hankintameno ja kulut ovat vähennyskelpoisia. (VH/5788/00.01.00/2019, 15 – 16, Kuvio 4.)

Kuvio 4. Muut kuin tulon hankkimiseen liittyvät menot ja menetykset

5.3.6 Muussa kuin tulonhankkimiskäytössä olevan omaisuuden hankintameno

EVL 7 §:n mukaan vähennyskelpoisia ovat vain ne menot, jotka liittyvät tulon hankintaan ja säilyttämiseen; tästä syystä muussa kuin tulonhankkimiskäytössä oleva omaisuus ei käytännössä ole vähennyskelpoista, vaikka siitä olisi kirjanpidossa tehty poistot. Saman lakipykälän toisessa momentissa säädetään kuitenkin, että muussa kuin tulonhankkimiskäytössä olleen omaisuuden tai hyödykkeen hankintameno on vähennyskelpoinen silloin, kun omaisuus luovutetaan tai se menetetään. Tästä säädetään erikseen EVL 42 a §:n 2 momentissa; *Edellä 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun omaisuuden hankintameno saadaan 1 momentista poiketen vähentää sinä verovuonna, jona omaisuus on luovutettu tai menetetty. Vähennyskelpoista on tällöin kuitenkin enintään veronalaista luovutushintaa tai muuta vastiketta vastaava määrä.* (EVL 42 a § 2 mom.)

Käytännössä tämä tarkoittaa luovutusvoiton olevan verotettavaa tuloa, mutta vähennettävää luovutustappiota ei voi syntyä (VH/5788/00.01.00/2019, 16 - 17). Esimerkki tämällyyppisestä tapauksesta on vaikkapa ulkopuoliselle tapahtuva, muuhun omaisuuden kuuluvan kiinteistön myynti, joka on ollut osakkaan käytössä vastikkeetta; tällöin se ei ole ollut tulonhankkimiskäytössä. Jos kiinteistön hankintameno on myyntihintaa pienempi, syntyy verotettava luovutusvoitto hankintamenon ylittävältä osalta. Luovutusvoitto sekä luovutustappio saattavat verotuksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna olla eri suuruiset kuin kirjanpidossa; verotuksessa ei voi vähentää poistoja sellaisesta omaisuudesta, joka ei ole ollut tulonhankkimiskäytössä. (VH/5788/00.01.00/2019, 17.)

Esimerkki 9.

A Oy myy verovuonna muuhun omaisuuden kuuluvan kiinteistön intressipiirinsä ulkopuoliselle taholle hintaan 250 000 euroa. Kiinteistöllä sijaitseva rakennus on ollut vastikkeetta osakkaan käytössä. Vastikkeetonta käyttöä on verotettu peiteltyä osinkona. Kiinteistön poistamaton hankintameno on 180 000 euroa. Koska hankintameno on luovutushintaa pienempi, saa A Oy vähentää hankintamenon kokonaan. Luovutusvoittoa syntyy 70 000 euroa. (VH/5788/00.01.00/2019, 17).

Esimerkki 10.

B Oy myy verovuonna muuhun omaisuuteen kuuluvan kiinteistön intressipiirinsä ulkopuoliselle taholle hintaan 150 000 euroa. Kiinteistöllä sijaitsevasta rakennuksesta 70 % on ollut vastikkeetta osakkaan käytössä ja 30 % tulonhankkimiskäytössä. Koska kiinteistöä käytetään pääasiallisesti muuhun kuin tulonhankintaan, kiinteistön katsotaan olevan kokonaan muussa kuin tulonhankkimiskäytössä. Kiinteistön hankintameno vähennetään EVL 42 a § 2 momentin mukaisesti, enintään veronalaista luovutushintaa tai muuta vastiketta oleva määrä ja sinä verovuonna, jolloin omaisuus on luovutettu tai menetetty.

Vastikkeetonta käyttöä on verotettu peiteltynä osinkona. Kiinteistön poistamaton hankintameno on 170 000 euroa. Hankintamenosta voidaan vähentää ainoastaan luovutushintaa vastaava määrä, eli 150 000 euroa. Vähentämättä jää siten 20 000 euroa. Verotettavaa tuloa ei synny, eikä tappiota vahvisteta.

Mikäli kiinteistö olisi ollut tulonhankkimiskäytössä, olisi tappio vahvistettu. (VH/5788/00.01.00/2019, 17).

5.3.7 Arvostaminen nettovarallisuutta laskettaessa

Yhtiön nettovarallisuutta ja osakkeen matemaattista arvoa selvitetessä tulee kaikki yhtiön varat ja velat arvostaa. Elinkeinoiminnan muuhun omaisuuslajiin kuuluvat varat arvostetaan kuten varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 3 §:ssä säädetään; *Elinkeinoiminnan tulolähteen muuhun omaisuuteen sekä muuhun kuin elinkeinoimintaan kuuluvat varat arvostetaan vastaavasti soveltuvin osin tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla* (Arvostamislaki 22.12/2005/1142 3 § 7 mom.). Muun omaisuuslajin varat arvostetaan siis kuten aikaisemmin TVL:n mukaan verotettu omaisuus. Muun omaisuuslajin velat arvostetaan saman lain 8 § mukaisesti niiden nimellisarvoon, kuten muutkin velat. (VH/5788/00.01.00/2019, 18.)

5.4 Tappioiden vähentäminen

Tulolähdejaon poistamisen yksi perustavanlaatuisista vaikutuksista lienee se, että ennen verovuotta 2020 syntyneet henkilökohtaisen tulolähteen tappiot sekä luovutustappiot voidaan jatkossa vähentää elinkeinotoiminnan tulolähteessä. Luovutustappiot voidaan vähentää samoin kuin ne olisi voitu vähentää TVL-tulolähteessä aikaisemmin; *Omaisuuksien luovutuksesta syntynyt tappio vähennetään omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuotena sitä mukaan kuin voittoa kertyy* (TVL 50 §).

Elinkeinotoiminnan tappiot vähennetään EVL-tulolähteessä kuten aikaisemminkin, mutta tulolähdejaon poistumisessa ja TVL-tulolähteen yhdistyessä EVL-tulolähteeseen, voidaan elinkeinotoiminnan tappioita vähentää myös sellaisista tuloista, jotka aikaisemmin kuuluivat TVL-tulolähteeseen. Jatkossa myös *lahjoitusvähennys* voidaan huomioida elinkeinotoiminnan tappiota laskettaessa; *Yhteisö saa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla vähentää tulostaan vähintään 850 euron ja enintään 250 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvalla valtiolla tai Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle, sekä vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty verohallinnon nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai jonkin edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen* (TVL 57 §, VH/5788/00.01.00/2019, 18.)

5.4.1 Tulolähteen tappiot

TVL-tulolähteen ennen verovuotta 2020 syntyneet tappiot voidaan tulolähdejaon poistumisen jälkeen siis vähentää EVL-tulolähteessä niissä yhteisöissä, joita tulolähdejaon poistuminen niiden yhteisömuodon perusteella koskee. Tappiot voidaan vähentää niiden syntymistä seuraavan kymmenen vuoden aikana, kun tuloa syntyy.

Esimerkki 11.

X Oy:llä on verovuodelta 2017 vähentämättä oleva TVL-tappio 12 000 euroa ja verovuodelta 2018 vähentämättä oleva TVL-tappio 10 000 euroa.

Verovuodelta 2017 A Oy:llä on vahvistettu EVL-tappio 17 000 euroa.

Verovuonna 2020 A Oy:n elinkeinotoiminnan tulos on + 30 000 euroa.

Verovuoden 2020 tuloksi jää 0 euroa koska myös vanhat TVL-tappiot vähennetään EVL-tulosta: $30\,000 - 12\,000 - 17\,000 - 1\,000 = 0$ euroa.

Vuoden 2018 tappiosta jää vähentämättä 9 000 euroa ($10\,000 - 1\,000$). (Alhola 2019, 127 – 128.)

Esimerkki 12.

Y Oy:llä on vahvistettu EVL-tappio 60 000 euroa verovuodelta 2013, sekä vahvistettu TVL-tappio 30 000 verovuodelta 2012. Tappiot ovat edelleen vähentämättä vuonna 2019.

Verovuonna 2019 Y Oy:llä ei ole TVL-tuloja. Vanhoja TVL-tappioita ei siis voida vähentää. EVL-tulos on 40 000 euroa, josta voidaan vähentää verovuoden 2013 EVL-tappiota. Verotettavaa tuloa vuodelta 2019 ei jää, ja vuoden 2013 EVL-tappiosta jää vähentämättä 20 000 euroa ($40\,000 - 60\,000$).

Verovuonna 2020 Y Oy:öön sovelletaan elinkeinoverolakia sen yhteisömuodon perusteella, joten myös vanhat TVL-tappiot ovat vähennettävissä. Vuoden 2020 tulos on 50 000 euroa. Tappiot vähennetään vanhimmasta lähtien, eli ensin verovuoden 2012 TVL-tappio 30 000: $50\,000 - 30\,000 = 20\,000$ euroa. Tämän jälkeen vähennetään verovuoden 2013 jäljellä oleva EVL-tappio 20 000: $20\,000 - 20\,000 = 0$ euroa. Y Oy:lle ei jää verotettavaa tuloa vuodelta 2020. (Alhola 2019, 128 – 130.)

Vähennettävissä ovat kuitenkin ainoastaan sellaiset TVL-tappiot, jotka ovat syntyneet ennen lakimuutosta 1.1.2020. Tämä tarkoittaa sitä, että sellaiset yhteisöt, jotka eivät kuulu tulolähdejaon poistamisen piiriin, eivät voi vähentää 1.1.2020 jälkeen syntyneitä TVL-tappioita, vaikka sen yhteisömuodossa tai yleishyödyllisyysasemassa tapahtuisi

myöhemmin sen kaltainen muutos, että sitä aletaan verottaa EVL:n mukaan toiminnan luonteesta riippumatta.

Esimerkki 13.

Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö C Oy ei harjoita elinkeinotoimintaa eikä maataloutta. Yhtiön toiminta on ollut tappiollista verovuosina 2019 – 2021. Keskinäisillä kiinteistöosakeyhtiöillä voi olla kolme tulolähdettä, joten sen tappiot ovat TVL-tulolähteen tappioita.

Verovuonna 2022 C Oy muutetaan tavalliseksi kiinteistöosakeyhtiöksi, jolloin sen harjoittama toiminta muuttuu verotettavaksi EVL:n mukaan yhteisömuodon perusteella.

Verovuoden 2019 TVL-tappiot voidaan vähentää verovuoden 2022 EVL-tuloksesta, mutta vuosien 2020 ja 2021 tappioita ei voi vähentää EVL-tulolähteen tuloksesta. (VH/5788/00.01.00/2019, 18.)

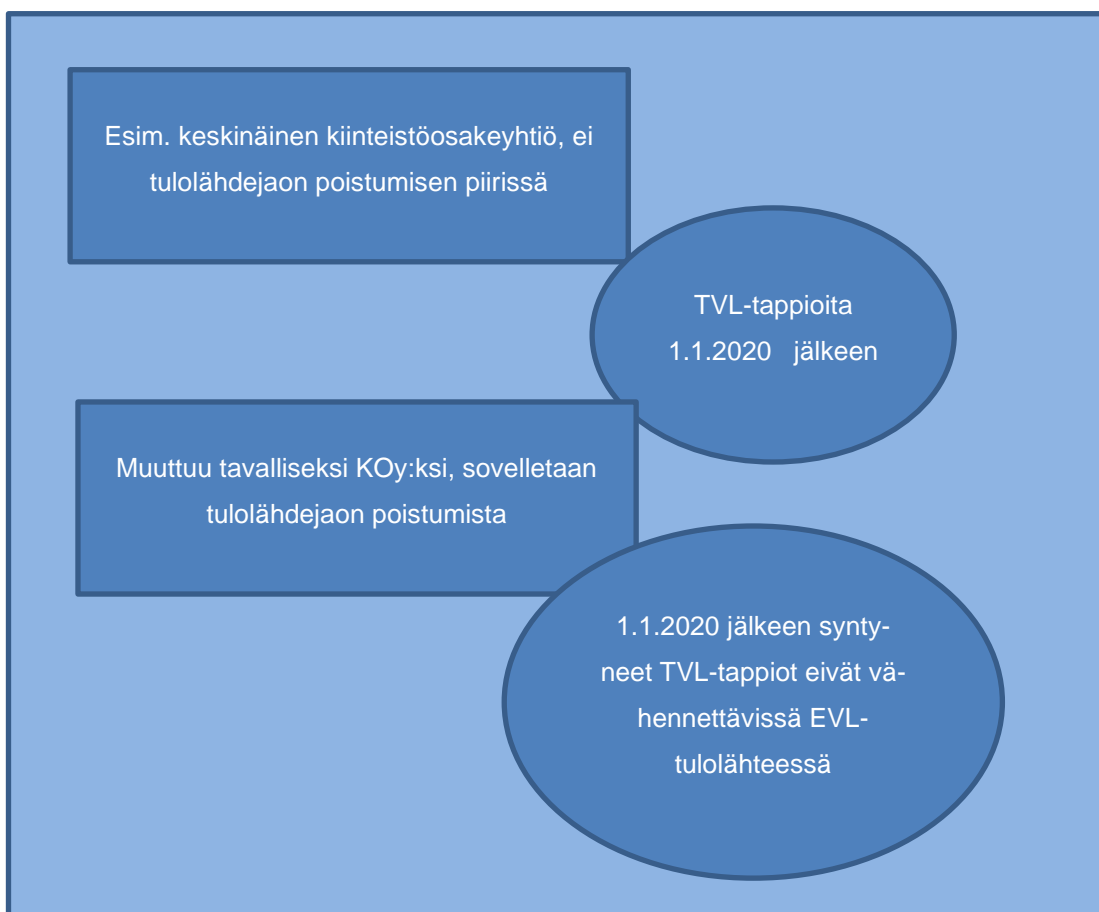
Myöskään verovelvollinen, joka aikaisemmin ei ole toiminut yhteisömuodossa, ei voi vähentää vuoden 2020 tai myöhemmin syntyneitä TVL-tappioita, vaikka hän jatkaisi elinkeinotoimintaa sellaisena yhteisönä, jota tulolähdejaon poistaminen koskee; näin voi olla esim. silloin, kun toiminimiyrittäjä muuttaa yhtiömuodon osakeyhtiöksi. Niin ikään sulautumis- ja jakautumistapauksissa tulolähdejaon piirissä oleva vastaanottava yhteisö ei voi vähentää sulautuneen / jakautuneen yhtiön 2020 tai myöhemmin syntyneitä TVL-tappioita, mikäli tämä yhtiö ei ole tulolähdejaon poistumisen piirissä. (VH/5788/00.01.00/2019, 20.)

Sellainen yhteisö, joka on ensin ollut tulolähdejaon poistumisen piirissä, mutta jonka yhteisömuoto tai yleishyödyllisyysasema muuttuu niin, ettei muutos enää pädekään siihen, ei voi vähentää EVL-tulolähteen tappioita enää TVL-tulolähteestä muutoksen jälkeen, vaikka tappiot olisivat peräisin samasta elinkeinotoiminnasta. (VH/5788/00.01.00/2019.)

Esimerkki 14.

Tavallinen kiinteistöosakeyhtiö D Oy ei harjoita elinkeinotoimintaa eikä maataloutta. Yhtiön toiminta on ollut tappiollista verovuosina 2020 – 2021. Kiinteistöyhtiötä verotetaan EVL:n mukaan sen yhtiömuodon perusteella, joten tappiot on vahvistettu D Oy:n EVL- tulolähteeseen. D Oy:llä on myös vahvistettuja TVL-tappioita verovuosilta 2018 – 2019.

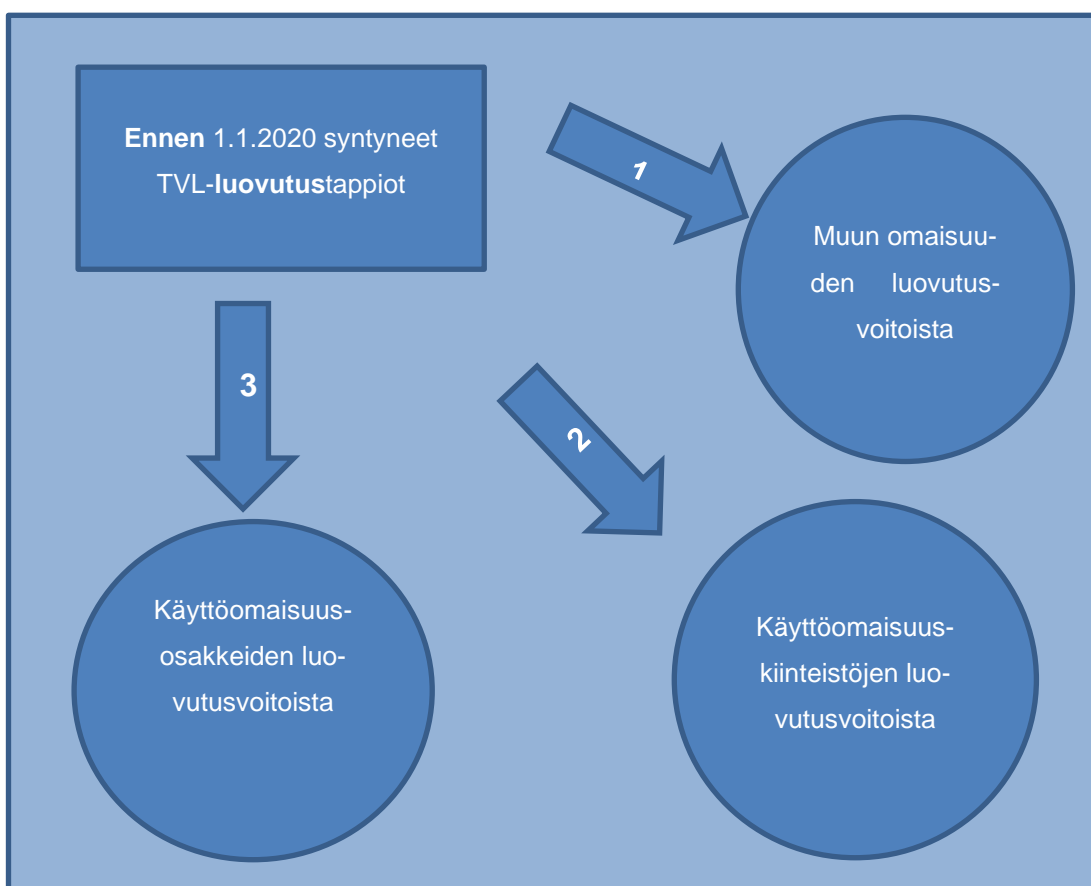
Verovuonna 2022 D Oy muutetaan keskinäiseksi kiinteistöosakeyhtiöksi, joten toimintaa aletaan verottaa TVL:n mukaan. D Oy voi vähentää verovuosien 2018 – 2019 TVL-tappiot henkilökohtaisessa tulolähteessä verovuonna 2022. Verovuosien 2020 – 2021 EVL-tappioita D Oy ei voi vähentää henkilökohtaisessa tulolähteessä. (VH/5788/00.01.00/2019, 21, Kuvio 5.)

Kuvio 5. Tulolähteen tappiot

5.4.2 TVL-luovutustappiot ja siirtymäsäännökset

Kun tulolähdejaon poistumisen piirissä olevalla yhteisöllä on lakimuutoksen ajankohdana vähentämättömiä TVL-luovutustappioita, saadaan ne vähentää, kuten aikaisemmin jo todettiin TVL 50 §:ään viitaten: luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä seuraavana vuonna. EVL:n *siirtymäsäännöksen* mukaan nämä luovutustappiot saa vähentää ensisijaisesti *muun omaisuuslajin luovutusvoitoista*, tämän jälkeen *käyttöomaisuuskiinteistöjen tai käyttöomaisuuteen kuuluvien ei-verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutusvoitoista*. Silloin kun käytössä on sekä käyttöomaisuuskiinteistön että -osakkeiden luovutusvoittoja, tehdään vähennys ensin kiinteistön luovutusvoitosta. Tappiot vähennetään siinä järjestyksessä, kun ne ovat syntyneet, vanhimmasta alkaen. (VH/5788/00.01.00/2019, 21, Kuvio 6.)

Kuvio 6. TVL-tappiot ja siirtymäsäännökset

Mikäli yhteisöllä on verovuodelta sekä luovutusvoittoa että luovutustappiota, vähennetään verovuoden tappio siis viimeisenä. Tästä on olemassa korkeimman hallinto-

oikeuden päätös vuodelta 2007, jossa verovuoden luovutustappio vahvistettiin kokonaisuudessaan, kun aikaisemmat tappiot kuittasivat verovuoden luovutusvoitot:

A oli myynyt verovuonna 2002 arvopapereita siten, että osasta myynneistä oli syntynyt luovutusvoittoa yhteensä 8 673,95 euroa ja osasta luovutustappiota yhteensä 27 554,44 euroa. Verovuodelle 2001 A:lle oli vahvistettu arvopapereiden myynnistä luovutustappiota 15 055,01 euroa. Verovuoden 2002 verotuksessa oli 8 673,95 euron myyntivoitosta ensin vähennettävä verovuoden 2001 vahvistetusta myyntitappiosta verovuoden 2002 myyntivoittoa vastaava määrä eli koko myyntivoiton määrä ja verovuoden 2002 myyntitappioksi oli vahvistettava verovuoden 2002 myyntitappio 27 554,44 euroa. Verovuosi 2002. (KHO 2007:54.)

Kyseisessä tapauksessa veroasiamiehen näkemys oli, että kantajan verovuoden tappio olisi tullut netottaa niin, että tappioksi olisi vahvistettu verovuoden luovutusvoitto vähennettynä verovuoden tappioilla, eli 18 880,49 euroa. Verotuksen oikaisulautakunta oli kuitenkin sitä mieltä, että aikaisemmat luovutustappiot tulee vähentää luovutusvoitosta sitä mukaa kuin voittoa syntyy, ja verovelvolliselle tulisi vahvistaa koko verovuoden 2001 myyntitappion suuruinen tappio, 27 554,44 euroa.

Asiaa käsiteltiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa saakka. Käsiteltävänä oli perustelu siitä, tuleeko verovuonna syntynyt luovutustappio vähentää saman verovuoden luovutusvoitosta ennen kuin aikaisempina vuonna vahvistettu tappio voidaan ottaa käyttöön, vai tuleeko aikaisempina verovuonna vahvistettu tappio vähentää verovuoden luovutusvoitosta ennen verovuoden luovutustappiota. Korkeimman hallinto-oikeuden näkemys oli, että omaisuuden myynnistä aiheutunut tappio vähennetään omaisuuden myynnistä saaduista voitoista verovuonna ja kolmena sitä seuraavana vuonna.

Esimerkki 15.

Z Oy:lla on verovuodelta 2016 vahvistettu 70 000 euron TVL-luovutustappio. Verovuonna 2020 Z Oy myy muuhun omaisuuteen kuuluvan kiinteistön A. Myynnistä syntyy luovutusvoittoa 60 000 euroa. Z Oy myy myös käyttöomaisuuteen kuuluvan kiinteistön B, jonka myynnistä syntyy luovutusvoittoa 80 000

euroa. Z Oy:n verovuoden 2020 tulos ennen TVL-luovutustappion vähentämistä on 75 000 euroa.

TVL-luovutustappiot vähennetään ensisijaisesti kiinteistön A luovutusvoitosta, ja vähentämätön osa kiinteistön B luovutusvoitosta. Verovuoden 2020 tulos 75 000 sisältää A:n ja B:n luovutusvoitot $60\,000 + 80\,000 = 140\,000$ euroa. Muita kuluja on siis $140\,000 - 75\,000 = 65\,000$ euroa.

EVL-tuloksesta 75 000 vähennetään TVL-luovutustappio 70 000 euroa. Verovuoden tuloksi jää siis $75\,000 - 70\,000 = 5\,000$ euroa. (Alhola 2019, 133 – 134.)

Esimerkki 16.

Ä Oy:lla on verovuodelta 2017 vahvistettu 50 000 euron TVL-luovutustappio. Verovuonna 2020 Ä Oy myy muuhun omaisuuteen kuuluvan kiinteistön K. Myynnistä syntyy luovutusvoittoa 80 000 euroa. Ä Oy myy myös muuhun omaisuuden kuuluvat H Oy:n osakkeet, joiden myynnistä syntyy luovutustappiota 40 000 euroa, joka on vähennettävissä ainoastaan muun omaisuuden luovutusvoitoista. Ä Oy:n verovuoden 2020 tulos ennen TVL-luovutustappioiden vähentämistä on 100 000 euroa.

Tappiot vähennetään niiden syntymisjärjestyksessä, joten ensin muun omaisuuden luovutusvoitoista vähennetään verovuoden 2017 TVL-luovutustappio: $80\,000 - 50\,000 = 30\,000$ euroa. Luovutusvoitosta jää tappion vähentämisen jälkeen jäljelle 30 000 euroa. Tästä voidaan vähentää seuraavaksi H Oy:n osakkeiden luovutustappiota: $30\,000 - 40\,000 = -10\,000$ euroa. Tappioiden vähentämisen jälkeen kiinteistön K luovutuksesta ei jää verotettavaa tuloa. Ä Oy:n elinkeinotoiminnan tulokseksi vahvistetaan $100\,000 - 80\,000 = 20\,000$ euroa.

H Oy:n osakkeiden luovutustappiosta jää vähentämättä 10 000 euroa, joka on vähennettävissä muun omaisuuden luovutusvoitoista viitenä seuraavana vuonna. (Alhola 2019, 135 – 136.)

Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitoista voi TVL-tappioiden lisäksi vähentää käyttöomaisuusosakkeiden luovutustappioita, sekä käyttöomaisuuteen kuuluneen yhtymäosuuden luovutustappioita. Mikäli näitä kaikkia on vähennettävissä, ja tappiot ovat syntyneet eri vuosina, vähennetään tappiot vanhimmasta alkaen. (VH/5788/00.01.00/2019, 23.)

Esimerkki 17.

Y Oy:lla on verovuodelta 2018 vahvistettu 90 000 euron TVL-luovutustappio. Lisäksi Y Oy:llä on vahvistettu käyttöomaisuusosakkeiden vähennyskelpoinen luovutustappio 30 000 euroa verovuodelta 2019. Verovuonna 2020 Y Oy myy käyttöomaisuuteen kuuluvan kiinteistön C. Myynnistä syntyy luovutusvoittoa 50 000 euroa. Y Oy myy myös käyttöomaisuuteen kuuluvat G Oy:n osakkeet, jotka muodostavat 9 % G Oy:n osakekannasta. Osakkeiden myynnistä syntyy veronalaista luovutusvoittoa 60 000 euroa. Ä Oy:n verovuoden 2020 tulos ennen vanhojen TVL-luovutustappioiden vähentämistä on 150 000 euroa.

Y Oy:lla ei ole verovuodelta 2020 muun omaisuuden luovutusvoittoja, joten vuoden 2018 tappiota vähennetään ensisijaisesti käyttöomaisuuskiinteistön ja toissijaisesti käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitoista: $50\,000 + 60\,000 = 110\,000 - 90\,000 = 20\,000$. Tappio voidaan vähentää kokonaan, kiinteistön C luovutuksesta ei jää verotettavaa tuloa ja G Oy:n osakkeiden luovutusvoitosta jää vähentämättä 20 000 euroa.

Koska vuoden 2018 TVL-luovutustappio on syntynyt ennen kuin käyttöomaisuusosakkeiden luovutustappio, vähennetään G Oy:n osakkeiden luovutusvoitosta vuoden 2018 TVL-luovutustappiota ensin. TVL-luovutustappion vähentämisen jälkeen jäljelle jäi 20 000 euroa, josta voidaan vähentää verovuoden 2019 vahvistettua käyttöomaisuusosakkeiden luovutustappiota: $20\,000 - 30\,000 = -10\,000$ euroa jää vähentämättä. Tämä on vähennettävissä käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitoista viitenä seuraavana vuonna.

Y Oy:n verotettavaksi elinkeinotuloksi vahvistetaan 40 000 euroa. (Alhola 2019, 137 – 138.)

Mikäli nämä tappiot ovat syntyneet samana verovuonna, vähennetään ensisijaisesti käyttöalaltaan suppeinta luovutustappiota; ensin osakkeiden tappio, sitten yhtymäosuuden tappio, ja viimeiseksi TVL-luovutustappio (VH/5788/00.01.00/2019, 23.)

Esimerkki 18.

S Oy:lla on verovuodelta 2017 vahvistettu 20 000 euron TVL-luovutustappio, käyttöomaisuusosakkeiden vähennyskelpoinen luovutustappio 30 000 sekä yhtymäosuuden luovutustappio 15 000 euroa.

Verovuonna S Oy myy käyttöomaisuuteen kuuluvat T Oy:n osakkeet, joiden kauppaa ei täytä EVL 6 b §:n mukaisia verovapauden edellytyksiä. S Oy:lle syntyy osakeluovutuksesta 45 000 euron luovutusvoitto.

Koska tappiot ovat samalta verovuodelta, vähennetään ensin osakkeiden luovutustappio ja tämän jälkeen yhtymäosuuden luovutustappio: $45\ 000 - 30\ 000 - 15\ 000 = 0$ euroa. T Oy: osakkeiden myynnistä ei jää verotettavaa tuloa, mutta verovuoden 2018 TVL-luovutustappio jää vähentämättä. (VH/5788/00.01.00/2019, 24.)

Siirtymäsäännös koskee vain ennen lakimuutoksen voimaantulopäivää 1.1.2020 syntyneitä tappioita. Näin ollen nyt tulolähdejaon ulkopuolella oleva yhteisö ei voi myöhemmin vähentää 2020 tai sen jälkeen syntyneitä TVL-luovutustappioita EVL-tuloista, vaikka se yhteisömuodon tai yleishyödyllisyysaseman muutoksen takia myöhemmin kuuluisi tulolähdejaon poistumisen piiriin. Sama pätee myös luvussa 5.4.1 esitettyihin ei-yhteisömuodossa toimineisiin elinkeinonharjoittajiin sekä sulautuviin ja purkautuviin yhteisöihin. (VH/5788/00.01.00/2019, 24.)

5.5 Lakimuutoksiin liittyviä tulkinnanvaraisuuksia

Tulolähdejaon poistaminen herättää jonkin verran tulkinnanvaraisuutta ja mahdollisesti myös ohjaa tulevaisuudessa yritysten osake- ja kiinteistöomistuksien järjestelyjä.

Tästä syystä hanke sai rakentavaa palautetta jo lausuntokierroksella ollessaan, mm. Elinkeinoelämän Keskusliiton lausunnossa, jossa todettiin muutoksen siirtävän tulkin-
nanvaraisuudet elinkeinotulolähteen sisälle, kun aiemmin, ennen lakimuutosta, tulkin-
nanvaraisuudet liittyivät oikean tulolähteen valintaan. (Elinkeinoelämän Keskusliitto
2017.) Seuraavassa on käsitelty muutamia, muutoksen myötä keskusteluihin nousseita
aiheita.

5.5.1 Peitelty osingonjako

Tulolähdejaon poistuminen aiheutti Verohallinnolle tarpeen päivittää peiteltyä osin-
gonjakoa koskevaa ohjeistusta. Ohje on päivitetty 10.3.2020. Tämä liittyy luvuissa
5.3.5 ja 5.3.6 käsiteltyihin muuhun kuin tulonhankkimiskäytössä olleiden hyödykkei-
den luovuttamiseen sekä menojen vähennyskelpoisuuteen silloin, kun hyödyke on ol-
lut osittain tai kokonaan osakkaan käytössä ilman käypää vastiketta tai luontoisetua.

Kuten jo aikaisemmin on todettu, kyse on tuolloin muuhun omaisuuslajiin kuuluvasta,
ei tulonhankkimiskäytössä olevasta omaisuudesta. Tällaisesta omaisuudesta ei voi
tehdä verotuksessa poistoja, eikä sen hankintamenoa voi siis vähentää ennen kuin luo-
vutushetkellä, ja silloinkin ainoastaan saadun myyntihinnan osuudelta. (Ojala 2020a.)

Korkein hallinto-oikeus on antanut 5.3.2020 ratkaisun, jossa käsiteltävänä on peitelty
osinko. Asiaa on tullut KHO:n mukaan tutkia myös tuloverolain, ei ainoastaan vero-
tusmenettelylain perusteella.

A omisti koko B Oy:n osakekannan. B Oy myi omistamansa C S.P.F:n osakkeet A:n
rintaperillisten kokonaan omistamalle sijoitusyhtiö D Oy:lle ja peri tällöin D Oy:ltä vas-
tikkeen, jonka Verohallinto katsoi olleen alihintaisen. Asiassa oli kysymys siitä, voi-
tiinko mahdollisen alihinnan määrä lukea A:n veronalaisiin ansiotuloihin peiteltyinä
osinkona. Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei asiaa voitu arvioida yksin verotusmenet-
telystä annetun lain 29 §:n 1 momentin perusteella vaan asiassa oli otettava huomioon,
mitä tuloverolaissa tarkoitetaan tulolla. Esillä olevan mahdollisesti alihintaisen osake-
kaupan seurauksena ostajayhtiön eli D Oy:n osakkeiden käypä hinta oli voinut nousta.
Tuloverolain lähtökohta kuitenkin on, etteivät realisoitumattomat arvonnousut ole luon-
nollisten henkilöiden veronalaisten tulojen piirissä. Näin ollen A:n omaisten ei ollut

katsottava saaneen tuloverolain 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua rahanarvoista etuutta vielä heidän omistamiensa D Oy:n osakkeiden mahdollisen arvonnousun vuoksi. A:n omaisten ei ollut katsottava saaneen osakekaupassa muussakaan muodossa sanotussa lainkohdassa tarkoitettua rahanarvoista etuutta. Siten A ei ollut saanut peiteltyä osinkoa, vaikka hänen kokonaan omistamansa B Oy olisikin myynyt C S.P.F:n osakkeita alihintaan D Oy:lle. Verovuosi 2010. (KHO 2020:23.)

Tuloa on siis tämän ratkaisun perusteella rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo. Vaikka kyseessä oli alihintainen osakekauppa, ei realisoitumaton arvonnousu toteuta peitellyn osingon tunnusmerkistöä. (Ojala 2020a.)

5.5.2 Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusten verokohtelu

Tulolähdejaon poistumisen myötä tilanne eri omaisuuslajiin kuuluvien osakkeiden osalta on seuraavanlainen; käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitto on EVL 6 b §:n edellytysten mukaisesti verovapaata ja luovutustappio vähennyskelvotonta, muun omaisuuden omaisuuslajiin kuuluvien osakkeiden luovutusvoitto veronalaista tuloa ja luovutustappio rajoitetusti vähennettävissä (Ojala 2019b).

Elinkeinoverolain 6 § 1 momentin 1 kohdassa sekä 6 b §:ssä säädetään käyttöomaisuusosakkeiden verovapaudesta seuraavasti: *Veronalaista tuloa eivät ole muun kuin pääomasijoitustoimintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan sekä säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saamat käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinnat siten kuin 6 b §:ssä säädetään (EVL 6 § 1 mom. 1).*

Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön saama käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinta ei ole veronalaista tuloa eikä osakkeiden hankintameno vähennyskelpoinen meno, jos osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia (EVL 6 b §.)

Jotta näitä säädöksiä sovelletaan ja luovutusvoitot voisivat olla verovapaita, tulee luovuttajayhteisön olla

- elinkeinotoimintaa harjoittava osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki tai keskinäinen vakuutusyhtiö

- luovutettavat osakkeet kuuluvat luovuttavan yhteisön elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen
- luovuttajayhteisön on tullut omistaa vähintään 10 % osuus luovutettavan yhteisön osakepääomasta
- osakkeet on omistettu vähintään vuoden yhtäjaksoisen ajan ennen luovutusta, ja tämä aika on päättynyt enintään vuoden ennen luovutusajankohtaa
- luovutettavat osakkeet eivät ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiön osakkeita
- luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen ja sijaitsee EU:ssa tai yhtiön kotivaltion ja Suomen välillä on verosopimus
(VH/5673/00.01.00/2019, 4.)

Tulkinta siitä, kuuluvatko luovutettavat osakkeet luovuttajayhtiön käyttöomaisuuteen, liittyy ennen tulolähdejaon poistumista siihen, mihin tulolähteeseen omaisuus kuului. Nyt kun tulolähdejako on poistettu, on ongelma siirtynyt elinkeinotulolähteen sisälle, ja kysymys kuuluu, mihin omaisuuslajiin osakkeet kuuluvat: käyttöomaisuuteen vai muuhun omaisuuteen. Rajanveto on häilyvä, vaikka sen ei pitäisi sitä olla. (Penttilä 2019.)

Oikeuskäytäntöä asian tiimoilta ei ole julkaistu melko vähän, mutta vuodelta 2019 on olemassa ratkaisu, jossa toiminnallista yhteyttä luovuttavan ja luovutettavan yhteisön välillä on arvioitu aikaisemmasta käytännöstä poiketen:

A Oy oli pääosin kustannusallalla toimineen A-konsernin emoyhtiö. Yhtiö oli verovuonna 2014 myynyt vuodesta 1986 omistamansa noin 27 prosentin omistusosuuden B Oy:n osakekannasta. B Oy oli harjoittanut messutoimintaa. Osakkeiden hankkimisen tarkoituksena oli ollut A Oy:n kotimaakunnan elinkeinoelämän tukeminen. Lisäksi osakkeiden hankkiminen oli liittynyt tytäryhtiöiden liiketoiminnan edistämiseen erityisesti B Oy:n järjestämien kustannusalan messujen yhteydessä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että osakkeet olivat pääasiallisesti palvelleet yhtiön elinkeinotoimintaa välillisesti edistävää tarkoitusta. Ne oli siten tullut lukea yhtiön elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Koska A Oy:n ja B Oy:n välillä oli vallinnut toiminnallinen ja hallinnollinen yhteys, osakkeita oli pidettävä elinkeinotoiminnan käyttöomaisuutena. Osakkeiden luovutushinta oli A Oy:n verovapaata tuloa. Verovuosi 2014. (KHO 2019:61.)

Perustelut ratkaisulle olivat, että B Oy:n osakkeet kuuluivat A Oy:n elinkeinotulolähteeseen, koska ne olivat edistäneet välillisesti A Oy:n elinkeinotoimintaa. Tämän lisäksi, koska A Oy:n ja B Oy:n välillä oli selvä hallinnollinen yhteys, oli kyse käyttöomaisuusosakkeista. (Penttilä 2019.)

Omaisuuksien katsotaan kuuluvan elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, kun sitä pääasiallisesti tai yksinomaisesti käytetään elinkeinotoimintaa suoraan tai epäsuorasti edistäviin tarkoituksiin. Kyse voi olla osakkeista yhtä hyvin kuin muista hyödykkeistä, mikäli ne on hankittu elinkeinotoimintaa edistämään. Silloin kun ratkaistavana on se, kuuluuko jokin hyödyke käyttöomaisuuteen vai henkilökohtaiseen tulolähteeseen, tulisi ensisijaisesti pohtia, kuuluuko se elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, ja jos kuuluu, mihin elinkeinotoiminnan tulolähteen omaisuuslajeista se kuuluu? Kyseisessä KHO:n ratkaisussa on edetty juuri näin, ensin on ratkaistu tulolähdekysymys ja vasta sitten omaisuuslajikysymys. Huomionarvoista on kuitenkin, että Verohallinto, Verotuksen oikaisulautakunta ja Hallinto-oikeus olivat kaikki ratkaisseet asian A Oy:n vahingoksi. (Penttilä 2019.)

5.5.3 Kiinteistöomistukset

Jo hallituksen esityksessä HE 257/2018 vp ennakoitiin tulolähdejaon poistumisen vaikuttavan käyttäytymiseen kiinteistöjen omistusten osalta (HE 257/2018 vp, 31). Lähiinnä kyseeseen tulevat sijoitusmielessä hankitut, muuhun omaisuuteen kuuluvat kiinteistöt ja asunto-osakkeet.

Luvussa 5.3.4 kerrottiin muuhun omaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutustappioiden rajatusta vähentämisoikeudesta, paitsi mikäli osakkeet ovat kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiön osakkeita (VH/5788/00.01.00/2019, 13). Mikäli verotus tapahtuu tuloverolain mukaan, ovat tällaiset luovutustappiot vähennettävissä ainoastaan vastaavista luovutusvoitoista. Näin ollen lienee selvää, että sijoitusmielessä hankittujen kiinteistö- ja asunto-osakkeiden omistuksia tulee siirtymään suorasta omistamisesta yhtiön kautta omistamiseen, ja edelleen pyrkimyksiä vähentää tällaisten kiinteistö- tai asunto-osakkeiden luovutustappioita laajalti yhtiön elinkeinotoiminnan tuloksesta tulee esiintymään. (HE 257/2018 vp, 31.)

5.6 Muut lakimuutokset

Elinkeino- ja tuloverolakien ohella tulolähdejaon poistuminen on aiheuttanut muutoksia myös kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettuun lakiin, konserniavustuslakiin sekä asuintalovarauslakiin

5.6.1 Käyttämättömät ulkomaisen veron hyvitykset

Suomessa on käytössä hyvitysmenetelmä, jossa Suomessa verovelvollinen yhteisö, saatuaan ulkomailla verotettua tuloa, voi vähentää ulkomaille maksetun veron tulolähdekohtaisesti, ja näin välttää kaksinkertaisen verotuksen. Mikäli maksettua veroa ei voi vähentää kerralla, vähennetään *käyttämätön ulkomaisen veron hyvitys* saman tulolähteen tuloveroista viitenä seuraavana vuonna. Kun tulolähdejaon poistumisen piirissä olevalla yhteisöllä on tällaisia käyttämättömiä ulkomaisen veron hyvityksiä, jotka ovat muodostuneet ennen 1.1.2020, ne vähennetään elinkeinotoiminnan tulolähteen tuloveroista samoin kuin ne olisi voitu vähentää TVL-tulolähteessä: *Muun toiminnan tulolähteen tulosta määrättävistä veroista vähennettävä käyttämättä oleva ulkomaisen veron hyvitys vähennetään elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön verotuksessa elinkeinotulolähteeseen kuuluvasta tulosta määrättävistä veroista noudattaen, mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään vähentämisen määräajasta ja vähentämisjärjestyksestä* (Menetelmälaki 18.12.1995/1552 5 § 3 mom). Vähennykset tehdään hyvitysten syntymisjärjestyksessä vanhimmasta alkaen. (VH/5788/00.01.00/2019, 25.)

Toisin kuin tuloverolain osalta, myös 2020 ja tämän jälkeen syntyneet käyttämättömät ulkomaisen veron hyvitykset saa vähentää EVL-tulolähteen tuloveroista, jos yhteisömuoto tai yleishyödyllisyysasema muuttuvat niin, että yhteisö myöhemmin kuuluu tulolähdejaon poistumisen piiriin. Mikäli muutos tapahtuu toiseen suuntaan, ei EVL-tulolähteen käyttämättömiä ulkomaisen veron hyvityksiä voi vähentää enää TVL-tulolähteen tuloveroista. (VH/5788/00.01.00/2019, 25.)

5.6.2 Konserniavustuslain soveltamisalan muutos

Tulolähdejaon poistumisen yhteydessä on konserniavustuslakia muutettu siltä osin, että 1.1.2020 alkaen voivat yhteisöt, joihin sovelletaan elinkeinoverolakia niiden yhteisömuodon perusteella, antaa ja saada konserniavustusta riippumatta niiden toiminnan luonteesta. Elinkeinotoiminnan harjoittamista ei enää edellytetä, vaan riittävää on toiminnan verottaminen EVL:n mukaan. Tulolähdejaon poistumisen ulkopuolelle jäävät yhteisöt, jotka eivät harjoita elinkeinotoimintaa (esim. yleishyödylliset yhteisöt, keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt ja asunto-osakeyhtiöt), eivät voi edelleenkään antaa tai saada konserniavustusta. Muut edellytykset konserniavustukselle säilyivät ennallaan. (VH/5788/00.01.00/2019, 26.)

5.6.3 Asuintalovarauslain soveltamisalan muutos

Ennen verovuotta 2020 on asuintalovaraus voitu vähentää ainoastaan henkilökohtaisen tulolähteen tulosta. Asuintalovarauslakia on muutettu niin, että mikäli yhteisöön sovelletaan elinkeinoverolakia sen yhteisömuodon perusteella, ei tämä yksinään rajoita asuintalovaruksen vähentämistä: *Yhteisö jonka pääasiallinen toiminta perustuu kiinteistön omistamiseen ja hallitsemiseen tai kiinteistön omistukseen perustuvaan vuokraustoimintaan, voi vähentää asuintalovaruksen myös elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun elinkeinotoiminnan tulosta, jos yhteisöllä on asuntojen uudisrakentamista, perusparantamista tai hankintaa varten myönnettyä lainaa tai korkotukea* (Asuintalovarauslaki 28.11.1986/846 1 § 2 mom., VH/5788/00.01.00/2019, 26.)

5.7 Säännösten voimaantulo ja soveltaminen

Verohallinnon ohjetta eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistamiseksi VH/5788/00.01.00/2019 sovelletaan vuoden 2020 verotuksesta alkaen. Sellaiset yhteisöt, jotka ovat tulolähdejaon poistamisen piirissä ja joiden tilikausi päättyy 1.1.2020 tai sen jälkeen, verotetaan kokonaan elinkeinoverolain mukaisesti riippumatta yhtiön harjoittamasta toiminnasta. (VH/5788/00.01.00/2019, 27.)

6 CASE- YRITYKSET

Kuten jo johdantoluvussa todettiin, on aikaisemmin yrityksen tulos tai vastaavasti tappio vahvistettu erikseen kussakin tulolähteessä. Tämän takia yritykset ovat saattaneet vuoden 2019 loppuun saakka olla tilanteessa, jossa ne ovat olleet veronmaksuvelvollisia toisessa tulolähteessä toisen tulolähteen tappiosta huolimatta.

Elinkeinotoiminnan tappio voidaan vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta verovuonna ja kymmenenä seuraavana vuonna. Elinkeinotoiminnan tappiolla tarkoitetaan EVL:n mukaan laskettua tappiollista tulosta: *Elinkeinotoiminnan tappiolla tarkoitetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan laskettua tappiollista tulosta ja maatalouden tappiolla maatilatalouden tuloverolain mukaan laskettua tappiollista tulosta. Yhteisön elinkeinotoiminnan tappion määrää laskettaessa otetaan lisäksi huomioon edellä 57 §:ssä tarkoitettu lahjoitusvähennys (TVL 119 §).*

Veron määräytymisestä säädetään tuloverolain 124 §:ssä. Yhteisöjen tuloveroprosentti on vuodesta 2014 asti ollut 20 %: *Yhteisön tuloveroprosentti on 20 (TVL 124 § 2 mom.)*

Tuloverolain 120 §:ssä säädetään henkilökohtaisessa tulolähteessä ennen verovuotta 2020 syntyneiden, vähentämättä olevien tappioiden vähentämisestä elinkeinotoiminnan tulolähteessä. Kyseisen TVL:n pykälän mukaan *Muun kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön, elinkeinoyhtymän sekä yhteisetuuden muun kuin elinkeinotoiminnan ja maatalouden tappio vähennetään muun toiminnan tulosta seuraavan 10 verovuoden aikana sitä mukaa kuin tuloa syntyy (TVL 120 §).*

6.1 Case- yritys A

Ensimmäinen case- yritys on mikrokokoinen osakeyhtiö, joka myy rakentamisan palveluja sekä yritys- että yksityissektorille. Osakeyhtiö A on perustettu vuonna 1995,

ja se työllistää tällä hetkellä 4 henkilöä, lisäksi A Oy käyttää ulkopuolisia palveluntarjoajia. A Oy:n tilikausi on huhtikuun alusta maaliskuun loppuun, joten sen verovuoden 2020 tilikausi on päättynyt 31.3.2020.

Varsinaisen elinkeinotoiminnan lisäksi A Oy omistaa asunto-osakkeita, jotka ovat kuuluneet yhtiön henkilökohtaiseen tulolähteeseen ennen verovuotta 2020. Nyt tulolähdejaon poistumisen myötä ne kuuluvat A Oy:n muun omaisuuden omaisuuslajiin. Asunnot ovat olleet vuokrattuina yrityksen ulkopuolisille tahoille. Lisäksi A Oy:llä on kiinteistöosakeyhtiön osakkeita, jotka kuuluvat sen käyttöomaisuuteen. A Oy käyttää kiinteistöä omina toimitiloinaan.

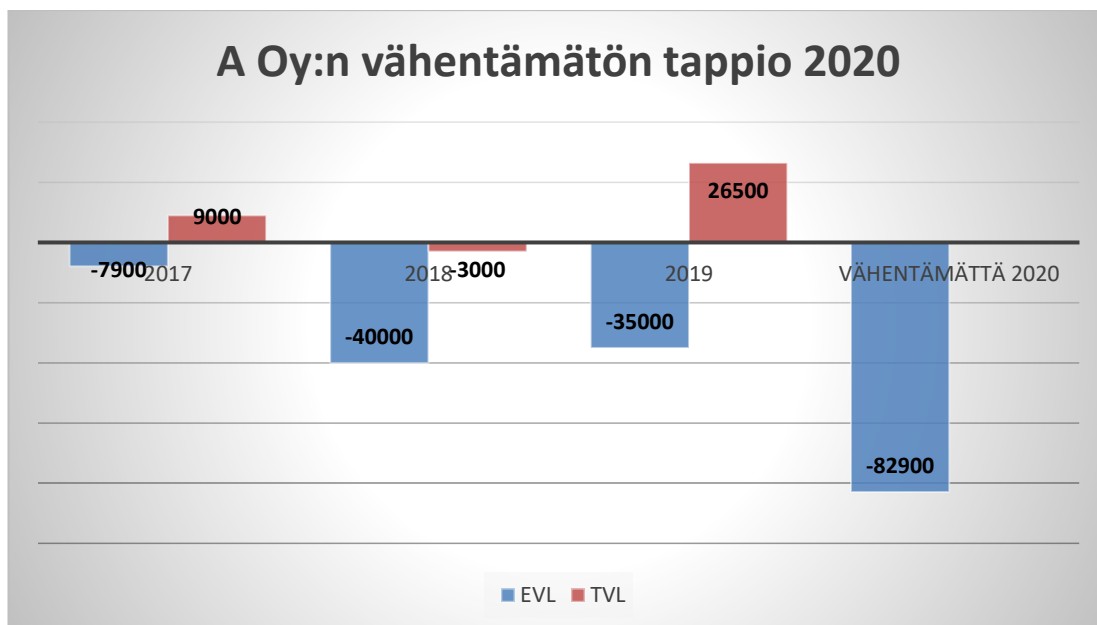
6.1.1 Lähtötilanne

Yritys A	2017	2018	2019
EVL	-7900	-40000	-35000
TVL	9000	-3000	26500

Taulukko 1. Yritys A ennen verovuotta 2020

A Oy:llä on vahvistettua EVL-tappiota verovuodelta 2017 7 900, sekä TVL-tulolähteen tulos 9 000 euroa. Verovuodelta 2018 A Oy:llä on EVL-tappiota 40 000 euroa sekä TVL-tappiota 3 000 euroa. Verovuonna 2019 A Oy:n elinkeinotoiminnan tulos on ollut tappiollinen, 35 000 euroa. Samana vuonna A Oy myi henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluneen asunto-osakkeen, jonka takia henkilökohtaisen tulolähteen tulos oli puolestaan positiivinen, 26 500 euroa.

Edellisten verovuosien EVL-tappiot ovat vähentämättä kokonaan. Koska tappiot voidaan vähentää verovuonna ja sitä seuraavien kymmenen vuoden kuluessa (TVL 120 §), ne vanhentuvat vuosina 2027 – 2029. Vuoden 2018 TVL-tappio 3 000 euroa on vähennetty vuoden 2019 voitosta, jolloin verotettavaa TVL-tuloa on jäänyt 23 500 euroa (TVL 119 §, Kuvio 7.)

Kuvio 7. A Oy:n vähentämätön EVL-tappio vuonna 2020

6.1.2 Verotus 2020

Verovuonna 2020 A Oy myi muuhun omaisuuslajiin kuuluneen asunto-osakkeen. A Oy:öön sovelletaan tulolähdejaon poistamista sen yhteisömuodon perusteella (EVL 1 §). Myös verovuoden 2020 tulos on tappiollinen, 37 500 euroa. Laskennallisesti vanha henkilökohtainen tulolähde on tuottanut voittoa 5 500 euroa, ja elinkeinotoiminnan tulolähde tappiota 43 000 euroa. Ilman lakimuutosta A Oy olisi joutunut maksamaan henkilökohtaisen tulolähteen tuloksesta yhteisöveroa 1 100 euroa. Tulolähdejaon poistumisen myötä A Oy ei kuitenkaan joudu maksamaan tuloveroa verovuodelta 2020, koska sen kaikkea toimintaa verotetaan EVL-tulolähteessä (EVL 120 § 3 mom).

6.1.3 Taloudelliset vaikutukset

A Oy:n omistama kolmaskin asunto-osake on myytävänä, ja kohteessa on melko suuri tuotto-odotus. Kauppa tulee tapahtumaan näillä näkymin verovuonna 2021. Tappioita on kuitenkin kertynyt jo lähes 83 000 euroa, joten todennäköisesti tullaan tarvitsemaan useampia voitollisia tilikausia kaikkien tappioiden hyödyntämiseksi.

Tulolähdejaon muutos on vaikuttanut verovelvollisen tilanteeseen selkeästi. Todennäköistä on, että verovuonna 2021 elinkeinotoiminnan tulos tulisi olemaan positiivinen asunto-osakkeen myynnin perusteella. Tulolähdejaon poistumisen myötä kuuluu kyseinen asunto-osake nyt henkilökohtaisen tulolähteen sijasta EVL-tulolähteeseen, joten vanhat EVL- ja TVL-tappiot vuosilta 2017 – 2019, tai ainakin osa niistä, voidaan vähentää. Ilman tulolähdejaon poistamista TVL-tulolähteen tuloksesta pitäisi maksaa 20 % tuloveroa, vaikka elinkeinotoiminta tuottaisi edelleen tappiota.

6.2 Case- yritys B

Case-yritys B, vuonna 2003 perustettu niin ikään mikrokokoinen osakeyhtiö, on aikaisemmin toiminut laivateollisuuden korjaus-, rakennus- ja konsultointialalla, jota on verotettu elinkeinotulolähteessä. Tämän lisäksi B Oy:llä on ollut pienimuotoista osakkeiden sijoitustoimintaa, jota on verotettu henkilökohtaisessa tulolähteessä. B Oy:llä ei verovuodesta 2017 lähtien ole enää ollut elinkeinotoimintaa sen omistajan jäätyä eläkkeelle. Sijoitustoiminta sen sijaan on jatkunut ennallaan. Omistetut osakkeet on siirretty B Oy:n vaihto-omaisuuteen. B Oy:n tilikausi on kalenterivuosi, joten sen verovuoden 2020 tilikausi päättyy 31.12.2020.

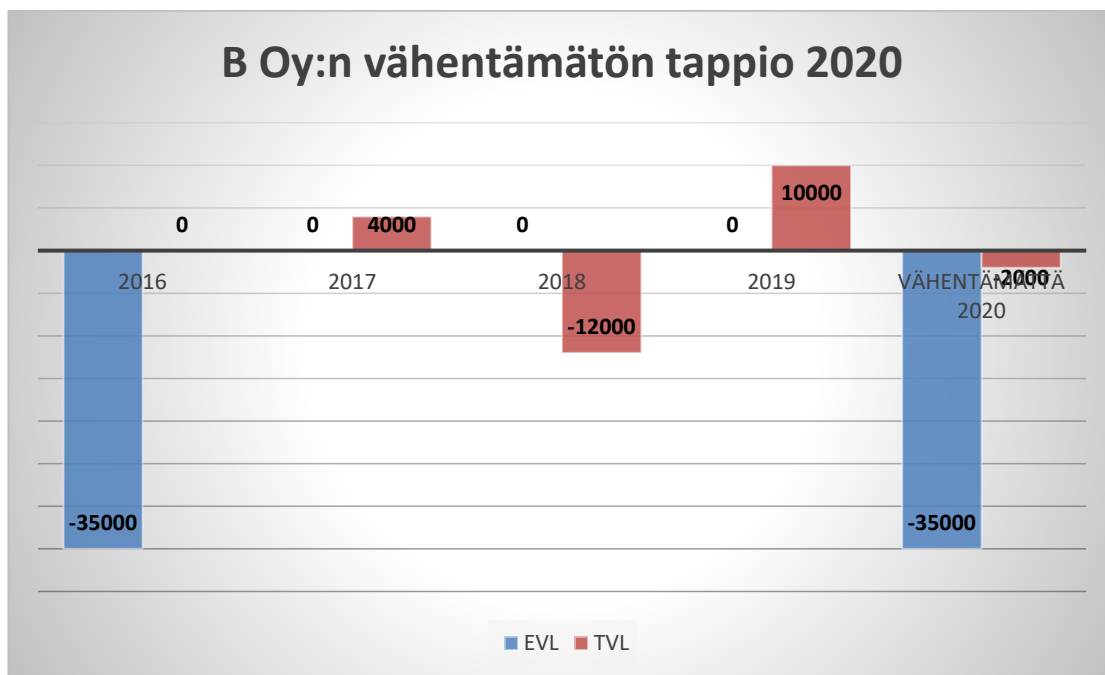
6.2.1 Lähtötilanne

Yritys B	2016	2017	2018	2019
EVL	-35000	0	0	0
TVL	0	3700	-12000	10000

Taulukko 2. Yritys B ennen verovuotta 2020

Verovuodelta 2016 B Oy:llä on vahvistettu elinkeinotoiminnan tappio 35 000 euroa. Henkilökohtaisessa tulolähteessä ei ollut voittoa eikä tappiota. Verovuodelta 2017, jolloin elinkeinotoimintaa ei enää ollut, kertyi henkilökohtaisen tulolähteen voittoa 4 000 euroa. Elinkeinotoiminnan tappiota vuodelta 2016 ei ole voinut vähentää henkilökohtaisen tulolähteen voitoista. Verovuodelta 2018 henkilökohtaisen tulolähteen tulos oli jälleen negatiivinen, vahvistettu tappio oli 12 000 euroa. Verovuoden 2019 vahvistettu

henkilökohtaisen tulolähteen tulos oli 10 000 euroa. Tästä tuloksesta on voitu vähentää 2018 TVL-tappiota 10 000, vähentämättä jää 2 000 euroa. Vuoden 2016 elinkeinotoiminnan tappio on edelleen vähentämättä. (Kuvio 8.)

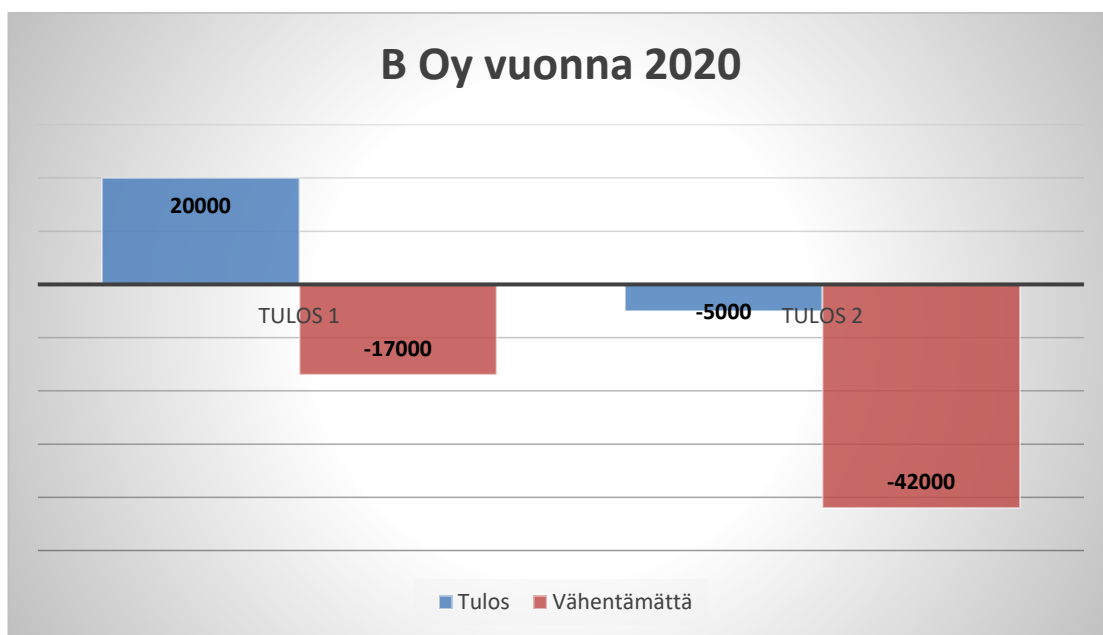

Kuvio 8. B Oy:n vähentämättömät tappiot vuonna 2020

6.2.2 Verotus 2020

B Oy:öön sovelletaan tulolähdejaon poistumista sen yhtiömuodon perusteella (EVL 1 §). Verovuoden 2020 tulostilanne ei ole kovin hyvin ennustettavissa, koska tilikautta on vielä useampia kuukausia jäljellä. Harjoitettuun osakekauppaan sovelletaan elinkeinoverolakia riippumatta siitä, täyttääkö se elinkeinotoiminnan kriteerit vai ei (EVL 1 §). Tätä kirjoitettaessa käsillä olevan koronakriisin vuoksi osakekurssit ovat sukeltaneet, mutta on mahdotonta arvioida tilannetta esimerkiksi kahdeksan kuukauden päähän. Voidaan kuitenkin tehdä esimerkiksi hypoteettiset arviot; 1) tilikauden verotettava tulos tulee olemaan 20 000 euroa tai 2) tulos on tappiollinen – 5000 euroa. Ensimmäisessä skenaariossa elinkeinotoiminnan tappiota vuodelta 2016 voisi vähentää tuon 20 000 ja vähentämättä jäisi vielä 15 000, sekä lisäksi jäisi vähentämättä vielä henkilökohtaisen tulolähteen tappiota vuodelta 2018 2 000 euroa. Yhteensä vähennettävää jäisi 17 000 euroa. Toisessa skenaariossa vahvistettava EVL-tulolähteen tappio

lisättäisiin vanhoihin tappioihin, jolloin vähentämätön tappio kokonaisuudessaan olisi 42 000 euroa. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. B Oy:n hypoteettiset tulokset verovuonna 2020.

6.2.3 Taloudelliset vaikutukset

B Oy:llä on vahvistettuja tappioita yhteensä 37 000 euron edestä. Vuoden 2016 tappiot vanhenevat vuonna 2026 ja vuoden 2018 tappiot vuonna 2028. (TVL 120 §). Tämänhetkisessä tilanteessa arvioituna B Oy ei joudu maksamaan tuloveroja ainakaan tuona tappioiden vanhentumisaikana. Osakeomistusten summa vuoden 2019 lopussa on ollut noin 130 000 euroa, liikevaihto on ollut noin 20 000 euroa. Tuloksen kasvattaminen näin maltillisella kaupankäynnillä tapahtuu ainoastaan pitkällä aikavälillä.

7 POHDINTOJA

7.1 Ketä tulolähdejaon poistuminen koskettaa?

Suomen Yrittäjät ajoi tulolähdejaon poistamista kiivaasti jo edellisen hallituksen aikana, eikä ihme: yhdistys toimii äänenkannattajana noin 270 000 yhteisölle, jota lakimuutos koskettaa. Olennaisimpana asiana on koettu tappiontasauksen mahdollistuminen eri tulolähteiden välillä, joka vaikuttaa suorasti yrityksen maksamien verojen määrään, ja sen myötä suoraan sen maksukykyisyyteen. (Suomen Yrittäjät 2020.)

Suomessa on ollut tämän vuoden alussa reilu 266 000 osakeyhtiötä sekä noin neljä tuhatta muuta yhteisöä, jotka kuuluvat yhteisömuotonsa perusteella tulolähdejaon poistumisen piiriin. (Patentti- ja rekisterihallitus 3.1.2020, Kuvio 10.)

Kuvio 10. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä 2.1.2020

Tulolähdejaon poistuminen toi mukanaan muun omaisuuden omaisuuslajin, joka käytännössä tarkoittaa ”vanhaa” TVL-omaisuutta EVL-tulolähteen sisällä. Muuta omaisuutta ovat mm. ei- tulonhankkimiskäytössä ollut omaisuus, sekä esimerkiksi intressipiirin ulkopuolisille tahoille vuokratut kiinteistöt ja asunnot. Vaikka kiinteistönvuokraus ei edelleenkään ole elinkeinotoimintaa, sovelletaan siihen kuitenkin EVL:ää silloin, kun yhteisö kuuluu yhteisömuotonsa perusteella tulolähdejaon poistumisen piiriin. Näin ollen muuhun omaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen, sekä kiinteistö- ja asunto-osaakeyhtiöiden osakkeiden luovutustappiot voidaan nyt vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta. (Veronmaksajien keskusliitto 28.11.2018.)

7.2 Muutos Case- yritysten näkökulmasta

Case- yritysten näkökulmasta tulolähdejaon poistaminen on ollut positiivinen asia. Kumpikin yhtiö voi hyödyntää edellisten verovuosien tappioita edellyttäen, että toiminta tulevina vuosina tuottaa voittoa.

Yritys A:lla on ollut elinkeinotoiminnassaan useamman vuoden tappiokierre, mutta yhtiö on kuitenkin toiminut melko kauan, ja sen vahva tase on kantanut tappiollisten vuosienkin yli. Organisaation rakenne on myös melko raskas, ja A Oy:n osakkaat ovat suunnitelleet rakenteiden selkeää keventämistä tase-erien osalta, todennäköisesti myös liiketoimintakauppa voisi olla mahdollinen viiden – kymmenen vuoden aikaikkunassa. Tätä silmällä pitäen tuloksenteokin on jatkossa todennäköisempää, jos A Oy pystyy karsimaan raskaimpia kulueriä ja toimimaan pienemmin kiintein kuluin.

B Oy:n osalta takana on vanha EVL-tappio, joka on jäänyt ikään kuin ”kellumaan” kun varsinainen elinkeinotoiminta on päättynyt. Sijoitustoiminta on ollut melko passiivista, mutta tulolähdejaon poistumisen myötä ei sijoitustoiminnan tuloksenteokaan tarvitse veronmaksuvelvollisuuden valossa nyt miettiä, kun tulolajit yhdistyvät seuraavaksi toimitettavassa verotuksessa.

7.3 Miten varaudutaan seuraavaan tilinpäätökseen?

Omassa työyhteisössäni on paljon asiakkaita, joilla on aiemmin ollut kaksi tai jopa kolme tulolähdeä, mutta tämän muutoksen myötä ne yhteisömuotonsa perusteella kuuluvat tulolähdejaon poistumisen piiriin. Verotettavan tulon laskeminen yksinkertaistuu, samoin jo juoksevan kirjanpidon teko on jouhevampaa ilman kustannuspaikkajakoa EVL- ja TVL-toiminnan kesken. Varsinkin niin sanottujen yleiskulujen kirjaamisen osalta, jossa kulut ovat kohdistuneet kumpaankin tulolajiin, on tarvinnut tehdä laskelmia tuottojen prosentuaalisista osuuksista tulolähteiden välillä. Tällaisia kuluja ovat olleet esimerkiksi taloushallinnon kulut. Niissä yrityksissä, joissa ollaan aikeissa realisoida omaisuutta, on neuvottu odottamaan muutoksen voimaan astumista. Myös tilintarkastus tulee jatkossa helpottumaan. Toisaalta omaisuuden siirtyminen muuhun omaisuuteen ei ole täysin yksiselitteistä, sillä jotkin omaisuuserät saattavat käyttötarkoituksensa puolesta kuitenkin kuulua esimerkiksi yrityksen käyttöomaisuuteen riippuen siitä, missä määrin ne palvelevat elinkeinotoimintaa.

7.4 Mitä virheen mahdollisuuksia muutos tuo, ja miten ne voi välttää?

Uskon, että omassa ammattikunnassani suurimmat ongelmat jatkossa aiheutuvat nimenomaan ratkaistaessa entiseen TVL-tulolähteeseen kuuluneen hyödykkeen omaisuuslajia, menojen jaksottamista, omaisuuden arvostamista ja sitä, mikä on kunkin hyödykkeen yksinomainen tai pääasiallinen käyttötarkoitus. Omaisuuslajiasioista on kuitenkin olemassa oikeuskäytäntöä paljonkin, eikä tulolähdejaon poistuminen sinällään muuta tulkintaa siitä. Jos kyseessä on esimerkiksi merkittävän omaisuuserän myynti, näkisin yrittäjän kannalta varteenotettavina keinoina Verohallinnon ennakkoratkaisut varsinkin, jos asiaan liittyvää Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisua ei löydy.

Virheet ovat inhimillisiä erehdyksiä missä tahansa työssä ja ammatissa, mutta silloin kun kyseessä on asiakkaan varallisuutta koskevan asiantuntija-avun antaminen, en soisi neuvoja annettavan liian huolettomasti eikä ilman huolellista taustatyötä asian parissa.

8 LOPUKSI

Vaikka tulolähdejaon poistuminen pienten yritysten sekä niissä toimivien yrittäjien näkökulmasta on toivottu muutos, ei lakimuutos näin toteutettuna itsessään, vaikkapa valtion näkökulmasta, aiheuta kovin suuria mullistuksia. Huolellisesta suunnittelusta huolimatta olennainen osa jäi saavuttamatta. (Ossa henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2020.)

Esimerkiksi TVL-luovutustappioiden rajoitettu vähennysoikeus ei palvele sitä, mitä muutoksella elinkeinotulon verotukseen haettiin. Lisäksi oudoksuntaa herättää myös se, miksi maatilatalouden tuloverolaki MVL jätettiin kuitenkin ennalleen, ja MVL-tulo omaksi tulolähteekseen. Ossan mukaan tämä selittyy Keskustajohtoisella hallituksella, joka asiaa työsti. Vaikka voidaan varmasti olla yhtä mieltä siitä, että maatilat Suomessa maataloutta harjoittaessaan harjoittavat nimenoman elinkeinotoimintaa, on olemassa tiettyjä seikkoja, jotka tekevät verotuksesta MVL:n mukaan toteutettuna EVL-verotusta kevyempää. Näitä seikkoja ovat esimerkiksi investointivaraus, kassa-periaate kahdenkertaisen kirjanpidon sijaan, varastojen huomioiminen, kun varastokirjanpitoa ei edellytetä, suuremmat poistopohjat kiinteistöjen poistoissa sekä hankintameno-olettaman käyttö luovutusvoittoa laskettaessa. Mikäli lakimuutos olisi ulotettu koskemaan myös MVL:ää, oli Ossan näkemys se, että Keskusta olisi kaatanut ehdotuksen, sekä että ”kaikkea ei voi kerralla saada”. (Ossa henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2020.)

Muutoksen on arvioitu vähentävän yhteisöveropohjaa noin 48 – 56 miljoonalla eurolla ja verovuodelta maksettavaa yhteisöveroa noin 11 miljoonalla eurolla (HE 257/2018 vp, 30.) Ossan mukaan verovaikutus on ainoastaan fiskaalinen. (Ossa henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2020.)

Yhtenä ison asiana Ossa piti kiinteistöliiketoiminnan rajaamista elinkeinotoiminnan ulkopuolelle, jolloin ratkaisu kiinteistöjen vuokrauksesta ratkaistaan tapauskohtaisesti kiinteistön tosiasiallisen käyttötarkoituksen sekä toiminnan luonteen perusteella, kuten aiemminkin (PWC 2018). Koska esimerkiksi yleishyödyllisillä säätiöillä on huomattavia sijoituskiinteistöomistuksia, ja näiden osalta säilyy TVL:n soveltaminen, ovat

kyseiset yhteisöt täysin erilaisessa verokohtelussa verrattuna ei-yleishyödyllisiin toimijoihin, joihin sovelletaan EVL:ää yhteisömuodon perusteella: elinkeinotulon veroprosentin ollessa 20 % on yleishyödyllisten säätiöiden ja yhdistysten kiinteistötulon veroprosentti 6,43 %. (Ossa henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2020.)

Mielestäni tulolähdejaon poistumisen vaikutuksia olisi hyvä arvioida uudelleen muutamana vuoden kuluttua, kun nähdään, minkä tyyppistä oikeuskäytäntöä se synnyttää, ja miten se ohjailee esimerkiksi juuri kiinteistöjen omistuksia tai konserniavustuksia. Tämä olisi toisaalta potentiaalinen aihe jatkotutkimukselle tulolähdejaon poistamiseen liittyen. Vaikutuksia yrityskulttuuriin, käytänteisiin sekä tietenkin verotuloihin ei ole mahdollista tutkia ja kuvailla ilman ennakkoratkaisuja. Varsinkin luvussa 5.5 kuvailut tulkinnanvaraiset seikat, jotka ratketakseen edellyttävät yleensä jonkin oikeusistuimen päätöstä, muodostavat mielestäni mielenkiintoisen asiakokonaisuuden tutkijan näkökulmasta.

Tätä kirjoitettaessa käsillä oleva koronakriisi on vaikuttanut suomalaiseen yrityskulttuuriin lamauttavasti, eri suuruisin määrin eri aloilla, mutta kuitenkin valtavan suurella voimalla ja nopeasti. Pitkälti tämä tarkoittaa kuoliniskua jo valmiiksi huonossa kunnossa oleville yrityksille. Jää nähtäväksi, miten valtiovalta pystyy yrityksiämme tukemaan, jotta välttyttäisiin konkurssiaallolta. Jo nyt tiedetään, että nousu täydellisen seinään ajon jälkeen vie paljon pidemmän ajan verrattuna pysähdykseen menneeseen aikaan. Tulolähdejaon poistumisen verovaikutuksia ei todennäköisesti pystytä kovin tarkasti arvioimaan tällaisessa tilanteessa, jossa valtiolta tulee jäämään yhteisöveroja saamatta huomattavia määriä aivan muista syistä. Täytyy kuitenkin muistaa, että elämää on aina kriisien jälkeenkin, ja suunnitelmat, niin yritystoiminnan kehittämisessä kuin muuallakin, kannattaa asettaa viiden vuoden päähän, jos haluaa sinne asti yltää.

LÄHTEET

Aallon Group Oyj:n www-sivut 2020. Viitattu 30.4.2020. www.aallongroup.fi.

Aallon Turku Oy:n www-sivut 2020. Viitattu 30.4.2020. www.tilitoimistolehti-maki.com.

Alhola, K. 2019. Tulolähdejaon poistamisen vaikutukset. Onlineseminaari Eduhousen Opinahjossa 25.10.2019.

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisuus, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi.

Elinkeinoelämän keskusliiton www-sivut 24.8.2017. Lausunto yhteisöjen tulolähdejaon poistamista käsittelevästä muistiosta. Viitattu 30.4.2020. <https://ek.fi/ajankoh-taista/lausunnot/2017/08/24/lausunto-yhteisöjen-tulolahdejaon-poistamista-kasittelevasta-muistiosta/>.

HE 257/2018 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Hyvärinen, M., Nikander, P., Ruusuvuori, J. & Aho, A. L. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino. Viitattu 30.4.2020. <https://samk.finna.fi/Record/tyrni.126287>.

Jyväskylän yliopisto Koppa. 2015. Laadullinen tutkimus. Viitattu 30.4.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat>.

KHO 2007:54

KHO 2009:50

KHO 2010:50

KHO 2019:61

KHO 2020:23

Laki asuintalovarauksesta verotuksessa 28.11.1986/846 muutoksineen.

Laki kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.12.1995/1552 muutoksineen.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360 muutoksineen.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142 muutoksineen.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558 muutoksineen.

- Miettinen, T. 2016. Oikeustieteellinen opinnäyte – Artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta. Helsinki: Edita Publishing. Viitattu 30.4.2020. <https://www-edilex-fi.lillukka.samk.fi/kirjat/16170.pdf>.
- Ojala, M. 2020. Peitellystä osingosta uusi Verohallinnon ohje ja KHO:n ratkaisu. Taloushallintoliitto 19.3.2020. <http://www.mynewsdesk.com/fi/taloushallintoliitto/news/peitellystae-osingosta-uusi-verohallinnon-ohje-ja-kho-n-ratkaisu-397210>.
- Ojala, M. 2020. Tulolähdejako poistuu osakeyhtiöiltä ja eräiltä muilta yhteisöiltä. Tilisanomat.fi 1/2020. <https://tilisanomat.fi/verotus/tulolahdejako-poistuu-osakeyhtiöilta>.
- Ossa, J. 2020. Professori, Turun yliopisto. Henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2020. Haastattelijana Sonja Westerlund. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.
- Ossa, J. 2017. Taloushallinnon verolait. 1. painos. Helsinki: Alma Talent.
- Penttilä, S. 2019. Käyttöomaisuusosakkeiden verovapaa luovutus. Tilisanomat.fi 4/2019. <https://tilisanomat.fi/lakiratkaisut-ja-suositukset/kho-ja-kvl-tuloverotus/kayttoomaisuusosakkeiden>.
- PriceWaterhouseCoopers Oy:n sähköinen uutiskirje 6.11.2018. Uusi hallituksen esitysluonnos yhteisöjen tulolähdejaon poistamiseksi. <https://uutishuone.pwc.fi/uusi-hallituksen-esitysluonnos-yhteisöjen-tulolahdejaon-poistamiseksi/>.
- Suomen Yrittäjät Ry:n www-sivut 2020. Tulolähdejako osakeyhtiöiltä poistuu. Viitattu 6.5.2020. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/verotus/ajankohtaista-verotuksessa/tulolahdejaoko-osakeyhtiöilta-poistuu-603788>.
- Tuloverolaki 30.12.1992/1535 muutoksineen.
- Verohallinnon www-sivut 19.5.2017. Ennakkoratkaisun hakeminen keskusverolautakunnalta. Viitattu 30.4.2020. <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/yksikot-ja-hallinto/ennakkoratkaisun-hakeminen-keskusverolautakunnalta/>.
- Verohallinto. Syventävät vero-ohjeet. Eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistaminen. Päivitetty 1.1.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/77302/er%C3%A4iden-yhteis%C3%B6jen-tulol%C3%A4hdejaon-poistaminen/>
- Verohallinto. Syventävät vero-ohjeet. Yhteisön käyttöomaisuusosakkeiden luovutusten verokohtelu. Päivitetty 1.1.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48258/yhteis%C3%B6n-k%C3%A4ytt%C3%B6omaisuusosakkeiden-luovutusten-verokohtelu/>
- Veronmaksajien keskusliiton www-sivut 28.11.2019. Tulolähdejako poistuu – yhteisöjen verotus yksinkertaistuu. Viitattu 6.5.2020. <https://www.veronmaksajat.fi/ajankohtaista/Ajankohtaista/Uutiset/tulolahdejako-poistuu---yhteisöjen-verotus-yksinkertaistuu/#19d12c8a>.
- Wikström, K., Ossa, J. & Urpilainen, M. 2015. Vero-oikeuden yleiset opit. Helsinki: Kauppakamari. <https://samk.finna.fi/Record/tyrni.123779>.